

DIRVA

POLITIKA IR NAFTA

ARTIMŲJŲ RYTŲ KRIZĖ NEBŪTŲ TOKIA JAUDINANTI, JEI JI NEGRĘSTŲ NUTRAUKTI NAFTOS TIEKIMĄ. — JAV IR SOVIETŲ SĄJUNGOS INTERESAI TOJE PASAULIO DALYJE.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Paskutiniosios Artimųjų Rytų krizės eiga daugiau priklauso nuo Maskvos negu vietinių valdovų. Todėl nenuostabu, kad prezidento Johnsono pats pirmasis veiksmas šioje krizėje buvo prašyti sovietų spaudimo į vietos valdovus. Kokią didelę rolę šioje srityje vaidina Maskva, galima lengvai suprasti atsiminus, kad šiaip nelabai duosni Sovietų Sąjunga nuo 1955 m. Egiptui suteikė įvairiausios pagalbos (daugiausia ginklų) už 3 milijonus dolerių, o jei čia dar pridėsime Siriją, Iraką ir Jemeną, tai gausime visai imponantišką 5 milijonų dolerių sumą. Šiuo metu ten sovietai turi per 3,000 ūkinių ir tiek pat karinių patarėjų. Sovietų mokslo įstaigose auklėjama per 5,000 ūkio srities darbuotojų ir 2,500 karių. Sovietų diplomatai Artimuosiuose Rytuose beveik visi turi ilgametę patirtį špionažo ir sabotazo operacijose.

Kodėl sovietams taip rūpi kraštai, kurių dauguma neleidžia laisvai veikti komunistams ir sugautus dažniausiai sušaudo? Atsakymas glūdi toje pasaulio dalyje esančioje naftoje. Dėl to ir JAV 'palaikė' Nasserio režimą, Egiptui per paskutinį dešimt metų tiekiamos nemokamai maisto (daugiausia kviečių) 1 milijonų dolerių vertės.

Žinia, nei sovietams, nei amerikiečiams Artimųjų

Rytų nafta nėra tiesiogiai reikalinga, jie galėtų išsiversti ir be jos. Ta nafta tačiau būtina reikalinga Vakarų Europai. Jos tiekimo nutraukimas būtų sunkiai jau pakeliamas smūgis. Tiesa, amerikiečiai iš to naftos tiekimo irgi pelnosi, nes jų kapitalas dalyvauja naftos gamybos ir išnaudojimo įmonėse, be to, jei iš naftos biznio būtų išstumti britai, D. Britanija tučtuojau subankrutuotų ir JAV dėl to turėtų didelių sunkumų.

Savaime aišku, nors tai ir vengiama viešai Amerikoje konstatuoti, kad amerikiečių vargai yra sovietų pelnas. Sovietų tikslas Artimuosiuose Rytuose yra privesti prie naftos pramonės nacionalizavimo, tačiau Irano (Persijos) praktika parodė, kad tos pramonės nusavinimas ir suvalstybinimas tik vienam iš keturių ją produkuojančių kraštų (Kuvaitė, Irane, Irake ar Saudi Arabijoje) faktinai priveda tai padariusį kraštą prie bankroto, nes kiti trys kraštai lengvai padidina savo gamybą ir pelnos, vienam iš gamintojų iš jų 'klubo' išstojus. Mat, neužtenka naftą produkuoti, ją reikia taip pat ir parduoti, o pardavimo organizacija yra amerikiečių ar iš dalies britų rankose.

Egiptas ir Sirija sovietams už tat yra svarbūs, nes per jų teritoriją eina naftos tiekimas į Vakarus, kurį nukreipti kitais keliais būtų labai sunku ir labai brangu. Už tat sovietai ir duoda tom dviem valstybėm daug ginklų. Mažiau pasisekimo jie turi pas naftą gaminančias valstybes kaip Saudi Arabijoje ir iš dalies Irane (Persijoje), nors ir tam kraštui jie dabar pažadėjo tiekti ginklų už 100 milijonų dolerių.

Dėka naftos gamybos Saudi Arabija ir Kuvaitas ūkiškai tiesiog žydi, neblogai verčiasi Iranas, kiek sunkiau tėra tik Irakui. Ir dėl to Maskvos tuose kraštuose visai nedaug paisoma, nors kartais ir paflirtuoja-

ma, ypač tam, kad paspaudus Washingtoną. Maskvos tikri 'klijantai' yra Egiptas ir Sirija. Egipto valdovas Nasseris, kaip žinia, stengiasi įsigalėti kituose ūkiškai silpnuose arabų kraštuose kaip Jemene, Adene, iš kur turi greitai pasitraukti britai, ir Jordanijoje. Įsigalėjimas tuose kraštuose praktiškai apsuptų naftos gamintojus. Štai kodėl Maskva jį remia, o Washingtonas noromis nenoromis perima iš britų policininko rolę šiame pasaulio kampe. Be JAV 'šeštojo' laivyno viduržemio jūroje, visos to jūros baseino pietinės krantas greičiausiai atsidurtų komunistams palankiose rankose.

Tai, žinoma, labai subendrintas vaizdas. Iš tikro toje srityje yra daug kitų kovojančių ir susiraizgusių interesų, kurie būklę dar daugiau apsunkina. Kad ir emocionaliniai žydų ir arabų santykiai, kurie negali nedaryti tam tikros įtakos JAV politikos toje srityje nustatymui. Neužmirškime ir rūsėnančios Kipro problemos. Vakaruose buvo svajojama, kad taikos išlaikymui šioje pasaulio dalyje turimas nebologas instrumentas Jungtinių Tautų organizacijos pavydyle, tačiau Nasserui dabar iš savo teritorijos jos karius išprašius, o Izraeliui ir anksčiau su ja visai nesiskaitant, JT prestižas gerokai krito, kas sutampa su sovietų interesais. Maskva visą laiką laikėsi pažiūros, kad JT turi būti jai tik propagandos forumas, bet ne pajėga galinti ką nors priversti kariauti ar nekariauti.

Išrinkta LB Taryba

Lietuvių Bendruomenės Tarybos rinkimuose š. m. gegužės 6-7 d. balsavo 9,098 asmenys (1964 m. balsavo 7,566).

I-joj (Vakarų pakraščio) apygardoj balsavo 367 asmenys. Išrinktas 1 atstovas — B. Brazdžionis.

II-joj (Chicagos) apygardoj balsavo 3,773 asmenys. Išrinkti 15 atstovų: dr. P. Kisieliū, dr. K. Bobelis, J. Jasaitis, D. Tallat-Kelpšaitė, dr. I. Kriaučeliūnas, dr. A. Razma, dr. S. Biežis, Br. Nainis, dr. K. Ambra-

zaitis, dr. A. Anysas, kun. J. Borevičius, T. Blinstrubas, V. Kasniūnas, kun. V. Zakarauskas ir kun. K. Trimakas.

III-joj (Clevelando) apygardoj balsavo 2,105 asmenys. Išrinkti 9 atstovai: J. Gailiūsyte, V. Kamantas, J. Smetona, A. Zaparackas, dr. A. Butkus, dr. A. Klimas, dr. V. Majauskas, dr. V. Ramanauskas ir V. Pauža.

IV-joj (Bostono) apygardoj balsavo 1160 asmenų ir išrinkti 5 atstovai: dr. P.

Teodoras Blinstrubas
7243 So. Albany Ave.,
Chicago, Ill. 60629

LIETUVOS
NACIONALINIS
M. MAŽYDO
BIBLIOTIKA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: 431-6344

VOL. LII

Gegužė — May 29, 1967

Nr. 62

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LIETUVOS ATSTOVAS PAS JAV PREZIDENTĄ

JAV prezidentas Lyndon Johnson ir Ponia balandžio 26 d. Baltuose Rūmuose suruošė priėmimą Washingtono reziduojančių Diplomatinijų Misių šefų ir jų žmonių garbei. Į priėmimą buvo pakviestas ir Lietuvos atstovas Washingtono J. Kajeckas su žmona. Nuotraukoje matome prezidentą Lyndon Johnson bičiuliškai sveikinantis su J. Kajecku, Kairėje stovi O. Kajeckienė, dešinėje Mrs Lyndon Johnson. De Kun nuotrauka

IŠ VISO PASAULIO

• A. GROMYKO pareiškė D. Britanijos užs. reik. min. G. Brown, pastarajam viešint Maskvoje, kad Kremlius į keturių didžiųjų pasitarimus Art. Rytų krizei išspręsti židuri su nepasitikiėjimu, Komunistų vadovai tvirtina, kad jų susilaikymas grindžiamas besipiečiančiu karu Vietname.

• TUO TARPU iš Izraelio pasienio pranešama apie pasienio incidentus su arabų daliniais.

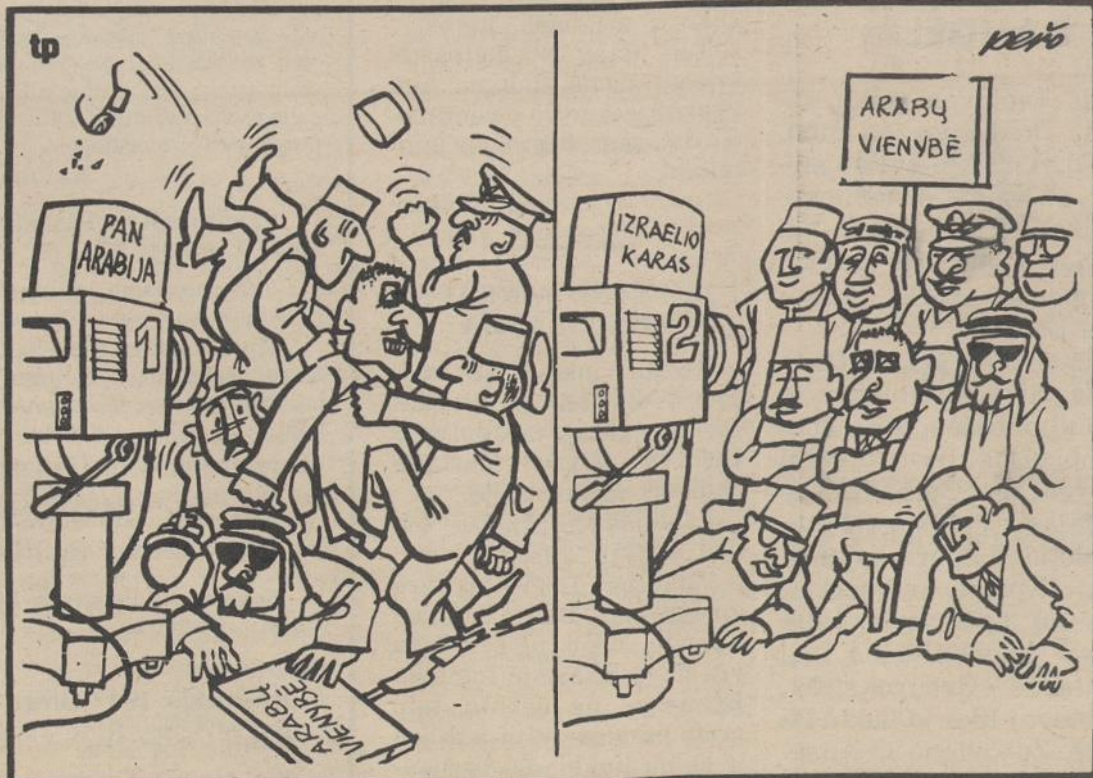
• ALŽIRAS pasiūlė savo karinę paramą Egiptui.

• PREZ. JOHNSONAS gegužės 25 d., trumpai atsilankęs Expo 67 parodoje, savo vizitą kaimyninėje Kanadoje panaudojo pasitarimams su premjeru L.B. Pearson, Pasitarimai lietu. Art. Rytų ir Vietnamo problemoms.

• AVIACIJOS SERŽANTAS H. W. Boeckenhaut Virginijos teismo buvo pripažintas kaltu šnipinėjant Sov. S-gos naudai. Jo suokabininkas, Sov. S-gos ambasados patarėjas A. Malinin paskelbtas persona non grata.

• RUSŲ AVIACIJOS leitenantas atskrido MIG 17 lėktuvu į Vak. Vokietiją, nusiėjo prie Dillingeno ir paprašė politinio pabėgėlio teisių. Kariniai sluoksniai Vak. Vokietijoje stebisi net tiek leitenanto pabėgimu, kaip jo sugebėjimu nepastebėtam atskristi beveik iki pat Augsburg. Jokie radarai ir sekimo stotys jo nepastebėjo.

• RESPUBLIKONŲ SENATORIAI G. Ford ir E. Dirksen griežtai pasisakė prieš JAV vyriausybės pastangas plėsti prekybinius santykius su komunistinėmis valstybėmis.

Arabų vienybė skirtingose programose...

Vileišis, dr. B. Matulionis, kun. J. Jutt-Jutkevičius, J. Kapočius ir V. Bražėnas.

V-joj (New Yorko) apygardoj balsavo 1693 asmenys. Išrinkti 7 atstovai: dr. A. Budreckis, kun. L. Janckus, A. Mažeika, A. Barzdukas, R. Kezys, K. Miklas ir kun. V. Dabušis.

LIETUVOS BALDAI Į AFRIKĄ...

Ir Lietuvos gyventojai ir medžio pramonės valdytojai tebeaimanuoja, kad Lietuvoj dar labai trūksta baldų, nors ir didžiojoji Lietuvos baldų gamintojų Maskvoje gaunami medaliais bei premijomis.

Kaip tik tie Lietuvos baldininkų gabumai ir beesa baldų trūkumo Lietuvoj didžiaja priežastim. Ateina užsakymai — įsakymai iš Maskvos visų pirma gaminti baldus Maskvos viešbučiams, kino teatrams ir net Sov. S-gos eksportui.

CZERWONY SZTANDAR (Vilnius, geg. 5) rašė, kad Klaipėdos baldų fabrikas šiuo metu esąs labai užimtas, — gamina baldus Brazavilės viešbučiui (Afrikoj, buv. prancūzų Kongo sostinėj), kuris esąs statomas "Sov. Sąjungai padedant". (E)

LIETUVIAI TARPTAUTINIAME ŠOKIŲ KONKURSE

Gegužės 9 d. Kaune įvyko tarptautinis pramoginių šokių konkursas. Dalyvavo

24 poros, kurių tarpe buvo šokėjų iš Rytinės Vokietijos, Lenkijos, Čekoslovakijos, Jugoslavijos ir Vengrijos. Pirmąją vietą laimėjo vokiečių pora iš Leipzigo. Jiems teko ir didžioji dovana — "Gintarinė pora". Kauniečiai Česlovas ir Jūratė Norvaišos klasikinių pramoginių šokių varžybose laimėjo antrą vietą, o Lotynų Amerikos šokių — trečią. Kita kauniečių pora, Vidas ir Dalia Kamaičiai, laimėjo šeštąsias vietas. Norvaišams pavyko nurungti stipriausius varžovus, estų porą. Nors iš pranešimo yra pagrindo spręsti, kad varžybose dalyvavo ir daugiau porų "iš mūsų šalies" (taip dabar mėgstama vadinti Rusiją), bet tų varžybų nurodymuose vietos ir pavidarų diplomatiškai nutytytos. (E)

LIETUVA "EKSPORTUOJA"

Kėdainiuose pastatytasis Sovietų Sąjungos chemijos kombinatas jau pagamina milijoną tonų sieros rūgšties. Gaminys eksportuojamas Anglijon, Jugoslavijon ir kitur. Maskvos kolonializmo advokatai Vilniuje įrodinėja, kad tai "Lietuva eksportuoja savo gaminius", nors ir žinoma, kad eksporto monopolis yra Maskvoj. Kas iš tos eksportinės gamybos nubyra Lietuvai, — "valstybinė paslaptis", net paslaugiesiems te i s intojams neprieinama patikrinti. (E)

PHILADELPHIJOJ PAGERBTAS J. ČESONIS

Š. m. gegužės mėn. 14 d. Lietuvių Banke įvyko visuotinis narių susirinkimas, kuriam pirmininkavo A. Jonys, sekretoriavo H. Misliauskas. Susirinkimo metu pasidalinta įspūdiškais iš apygardos suvažiavimo ir pasiinformuota kitais klausimais.

Į Sąjungos seimą Chicagoje iš Philadelphiajos vyks ta: J. Česonis, A. Jonys, P. Mitalas, V. Gruzdis, P. Didelis ir H. Misliauskas.

Gera praėjus su 1966 m. Philadelphiajos skyriaus Dirvoje skelbta premija ir 1967 m. skiriama 100 dol. premija už straipsnį ar straipsnius atspaudintus iki 1967 m. gruodžio 31 d. Dirvoje. Tema: "Laisvame pasaulyje veikiančios studentų organizacijos — jų ideologija ir struktūra". Premijos pravedimu pavesta rūpintis valdybai. Premijos taisyklės bus paskelbtos vėliau. Po susirinkimo sekė buvusio skyriaus pirmininko ir Sąjungos Tarybos nario Juozo Česonio pagerbimas.

Prie gausiai ir gražiai skyriaus ponių paruoštų stalų, sukaktuvininką sveikino ALT S-gos skyriaus pirm. P. Mitalas, įteikdamas su prasmingu įrašu Baranausko knygą: "Anykščių šilelis". Apie sukaktuvininką kalbėjo V. Gruzdis, supažindindamas svečius su Juozo Česonio gyvenimu ir darbais. Sukaktuvininką sveikino į pobūvį atsilankęs LB Philadelphiajos apylinkės pirm. J. Stiklorius. Dar sveikino Rytų Apygardos pirm. A. Jonys, SLA Philadelphiajos kuopos sekr. G. Palaitis, bičiuliai ir artimieji vardu Br. Buiņys, įteikdamas dovaną ir pavieniai asmenys: A. Impolėnas, P. Didelis ir J. Matonienė. Raštu sukaktuvininkas ga-

vo sveikinimus iš Centro Valdybos pirm. inž. J. Jurkūno ir Dirvos ir Vilties

vo paskaityta ir A. Gustaičio humoristikos. Skaitė J. Bubelis ir J. Kaulinienė.

Sukaktuvininkui Juozui Česoniui sūruoštose pagerbimo iškilmėse J. Kaulinienė sega gėlę. V. Gruzdis nuotrauka

draugijos vardu J. Čiuberkio.

Į sveikinimus atsakydamas J. Česonis padėkojo visiems už gražius linkėjimus, pasižadėdamas ir toliau neužmiršti lietuviškos veiklos ir Tautinės Sąjungos.

Taip praslinko keletas gražių valandų savųjų tarpe besivaišinant ir besišnekučiuojant. Vaisių metu J. Kaulinienė paskaitė keletą nuotaikingų paties J. Česonio eilėraščių. Taip pat bu-

Taigi, pagerbimas buvo nors ne iškilmingas, bet kultūringas ir įvairus. Taip pat sukaktuvininkas buvo pagerbtas ir K. Čeladino atsilankymu ir sveikinimu. Vaisės paruošė skyriaus ponios, kurioms priklauso didelė padėka. (pm)

JUOZAS ČESONIS

Juozas Česonis gimė 1902 m. gegužės 14 d. Šeštokų kaime, Krosnos vl., Mari-

jampolės apsk. vidutinio ūkininko šeimoje. Iš septynių vaikų jis buvo vyriausias. Ūgtelėjęs mokėsi Rūdominos pradžios mokykloje, Seinuose ir dar vėliau Marijampolės gimnazijoje. Kaip žinome, 1919-20 metai buvo Lietuvos laisvės kovų ir jos nepriklausomybės atstatymo metai. Tuo metu mūsų Juozukas ėjo į "vyrus", buvo penktosios gimnazijos klasės mokinukas. Tautai pavojuje esant, patriotiškasis jaunimas stojo savanoriais savo kraštui ginti. Juozukas, sekdamas vyresniųjų klasių mokinių pavyzdžiu, meta mokslą ir 1920 m. prisistato Kauno komendantūroje savanoriu. Stoją Karo Mokyklon ir po metų baigia IV-ją kariūnų laidą, gaudamas leitenanto laipsnį. Tuo metu įvairiose karinės žinybos dalyse trūko nusimanančių žmonių vadovauti bei ten dirbti, tad dabar leitenantas Juozukas stojo inžinerijos pulkan kelių ir tiltų statybos tarnyboje. Tarnavo porą metų. Būdamas guvus, drąsus ir stiprus įvalgumo berniukas ilgainiui panorio nebe žemė roplinėti, o į padangų mėlynę su arais pasikelti ir iš ten Lietuvos laisvės sargyboje naudingam būti. Stojęs Karo aviacijos mokyklon ir ją baigęs nuo 1926 m. iki 1936 m. išbuvo lietuvių karo aviacijos lakūnu.

Nacių ekspansijai į rytus nepasisekus išsiliėti ir įkandin tų rudųjų, vėl veržiantis raudonajai bangai į Lietuvos kraštą, Juozas Česonis, kaip ir nemaža mūsų tautos dalis, pasitraukė į Europos vakarus. Ilgesnį laiką apsigyveno Muenchen, kol pagaliau su didesniu lietuvių būriu pasiekė sveitingą, turtingą įvairių laisvių Amerikos kraštą. Ir šieivijoje gyvendamas, jis visas savo jėgas bei išmintį pašventė savo tautos labui, o taip pat ir jos laisvės kovai. Visur jis prisidėjo, talkininkavo, kur tautos reikalai kvietė ar šaukė. Neveltui jis buvo kitų vadinamas tėvu, o ir dabar kai kas jį tuo vardu šaukia.

Buvo ilgametis ALT S-gos Philadelphiajos skyriaus pirmininkas, o šiuo metu ALT S-gos Tarybos narys ir LVS "Ramovė" Philadelphiajos skyriaus pirmininkas ir dar, kaip turintis Lietuvos aviacijos kapitono laipsnį už įsigytus nuopelnus yra Plieno sparnų garbės kavaličius.

1928 m. vedęs Aleksandrą Valterytę išaugino sūnų Algimantą, kuris tarnauja Amerikos kariuomenėje ir dukrą Dalią, jau ištekęs — tėvelių džiaugsmui auga šeši anūkai.

Juozo Česonio tvirtai įmintos pėdos lietuviškojo gyvenimo kelyje ir nuoširdūs darbai tebūna gražiu pavyzdžiu visiems kitiems kaip reikia dirbti ir tėvynę mylėti, o taip pat ir dėl jos aukotis nelaimėi ištikus.

Tad daug sveikatos ir šviesių dienų linkime jam kopiant sekančio dešimtmečio dar gana stiprokais laipteliais.

J. Bubelis

MARTYNO JANKAUS MONOGRAFIJA

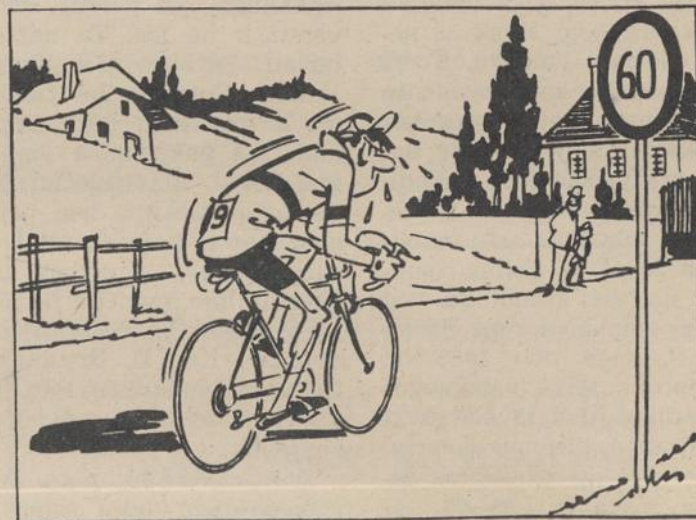
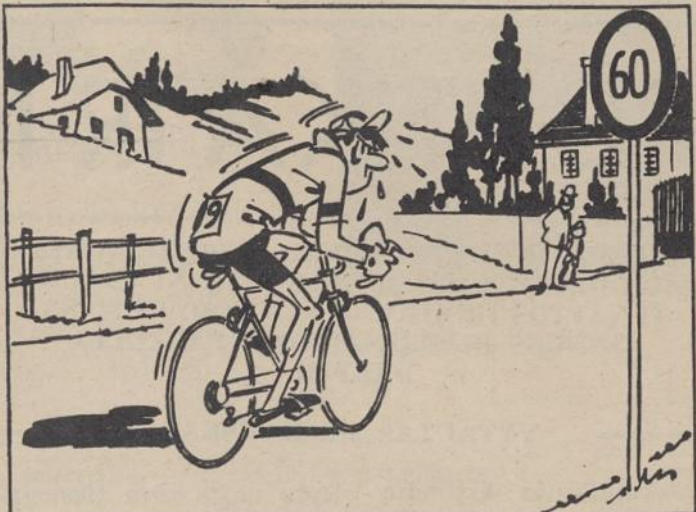
Knygų rinkoje jau pasirodė J. Bačiūno išleista, Pr. Alšeno parašyta didžiojo Lietuvos sūnaus Martino Jankaus monografija.

Leidėjas J. Bačiūnas "leidėjo žodyje" rašo:

"Šiaurės Amerikoje yra apsigyvenę bene daugiau lietuvių, negu jų bet kada yra buvę Mažosioje Lietuvoje. Jeigu jie nebūtų taip greit pasidavę kitų kultūrų ir kalbų įtakai, čia jų šiandien būtų tikrai daugiau nei milijonas. Bet dabar —

Septynių skirtumų galvosūkis

Kopijuodamas piešinį, dailininkas tyčia padarė septynias klaidas. Palyginkit abu piešinius ir bandykit surasti tuos septynius skirtumus.

Teisingą sprendimą rasite šiame numeryje kitoj vietoj.

jų daug yra ištirpusių svetimam katile. Fiziškai — jie visi čia ir dabar tebėra, bet dvasiškai — nuo savo tautos kamieno nutolę ar savo tautai visai mirę. Taip lygiai, kaip Jankaus jaunystės laikais, yra buvę su daugeliu Mažosios Lietuvos lietuvių. Bet Martynas Jankus dėl šio reikalo daug dirbo, daug sielėjosi ir prikėlė savo užsūdusių brolių bei seserų dvasią lietuvių. Todėl jo veiklos ir darbų prisiminimas ir artimesnis pažinimas, tikiuosi, bus naudingas šiaurės Amerikos ir kitiems po platų pasaulį išsibarsčiusiems lietuviams.

Tokių sąmoningai subrendusių lietuvių, koks buvo M. Jankus, Lietuva ir nūdien labai reikalinga, nors okupanto spaudžiama, niokojama ir marinama. Tokia pastiprinanti esencija (kitų pavyzdžiais remiama) ne pro šalį šiandien ir mums visiems, kad ne tik būtume, bet ir ateičiai išliktume lietuviškais žmonėmis ir žymiai daugiau padėtume lietuvių tautos laisvės byloje".

394 psl. knyga, išleista 1967 m., spausdinta Vilties spaustuveje. Kaina tik 3 dol. minkštais virš., ir 4 dol. kietais. Gaunama Dirvoje.

PAVASARINIAI IR VASARINIAI SIUNTINIAI 1967 METAMS

Iš daugelio specialiai sudarytų mūsų siuntinių 1967 metų pavasariui ir vasarai siūlome du, kurie yra labai praktiški, už žemą kainą ir į juos yra įtraukta viskas, kas labiausiai reikalinga Jūsų artimiesiems.

Žinoma, taip pat, kiekvienas siuntėjas gali sudaryti dovanų siuntinį savo nuožiūra pasinaudodamas mūsų kainoraščiu.

MOTERIŠKAS (1967).

Nailoninis su diržu itališkas lietauspalis, 3 yd. vilnonės angliškos kostiumui medžiagos, 4 yds. puikios suknelės medžiagos, 1 komplektas nailoninių apatinių rūbų, 2 p. geriausios rūšies nailoninių kojinių, 1 šilkinė gelėta skarelė, 1 nailoninė skarelė, 12 specialiai parinktų namų darbų adatų, 2 špulės labai stiprių siūlų, 1 trumpom rankovėm megstukas.

Kainuoja \$75.00.

VYRIŠKAS (1967).

Itališkas nailoninis su diržu dėvimas lietauspalis 3½ yds. angliškos vilnonės kostiumui medžiagos, 2 nailoniniai vyr. maškiniai, 1 terylynas kaklaraštis, 1 komplektas apatinių rūbų, 2 p. nailoninių arba vilnonių kojinių, 12 įvairaus dydžio adatų, 2 špulės labai stiprių siūlų, 3 jarda vilnonės paltui medžiagos.

Kainuoja \$75.00.

Jungtinis moteriškas 1967 ir vyriškas 1967 siuntinys kainuoja \$135.00.

Tebesiunčiame ir visus kitus mūsų anksčiau skelbtus siuntinius dar vis už tą pačią kainą.

Automobilius, dviračius, motociklus, siūvamasias mašinas, svaiginamus gerimus, tabaką ir maistą (sov. gamybos), pristatome iš kooperatyvų Lietuvoje ir Sov. Sąjungoje.

Persiunčiame ir Jūsų pačių sudarytus siuntinius.

BALTIC STORES LTD. (Z. JURAS)
421 Hackney Rd., London, E. 2., England.

Seniausia šioje srityje lietuvių firma, greitas ir garantuotas pristatymas.

Atstovai:

A. Kušinskis, 167 College St., Sudbury, Ont., Canada.
L. Radzevičius, R. R. #2, Port Arthur, Ont., Canada.

Galime pervesti ir pinigų, už ką gavėjas turi teisę pasirinkti kas jam patinka iš specialių krautuvų.

PAMINKLAS DR. K. GRINIUI CHICAGOJE

Paminklas buv. Lietuvos Respublikos Prezidentui dr. Kaziiui Griniui jau pastatytas. Iškilmingas jo atidengimas, dalyvaujant Lietuvos Respublikos atstovams, didžiųjų lietuviškų politinių ir visuomeninių organizacijų vadovams ir gausiai lietuviškai visuomenei, įvyks 1967 m. gegužės mėn. 30 d. (Kapų Puošimo diena), 1 val. po pietų Chicago Lietuvos Tautinėse Kapinėse, 8201 So. Kean Ave., Willow Springs, Ill.

Sis paminklas buvo pradėtas statyti 1966 m., minint 100 metų sukaktį nuo dr. Kazio Griniaus gimimo. Paminklo projektą parengė skulptorius R. Mozoliauskas. Jo statyba rūpinosi iš Chicago lietuviškų organizacijų ir Lietuvių Tautinių Kapinių vadovybės atstovų sudarytas Komitetas, kuriam pirmininkauja Povilas Daubaras. Savo duosniomis aukomis statybą rėmė patriotinės JAV ir Kanados lietuvių organizacijos ir pa-

skiri asmenys.

Pastačius šį paminklą buvo tinkamai pagerbtas didis mūsų tautos ir valstybės vyras dr. K. Grinius ir jo šviesus atminimas įamžintas ilgiems ateities šimtmečiam toje vietoje, kur jau 17 metų ilsisi jo palikai.

Nuo širdžių dėkodamas savo gausiems ir duosniams aukotojams, Dr. K. Griniaus Paminklui Statyti Komitetas maloniai kviečia visus lietuvius iš arti ir toli dalyvauti šio paminklo iškilmingame atidengime. Visos iškilmės bus filmuojamos ir tuo būdu jų dalyviai, galbūt, galės vėliau pamatyti save ekrane ar televizijoje.

LIETUVOJ MIRĖ F. DAUGĖLA

Iš Lietuvos gauta žinia, kad gegužės mėn. 25 d. Vilniuje staiga mirė žinomas visuomenininkas, Pienocentro Valdybos ilgametis narys, kooperatininkas Feliksas Daugėla.

Iš profesijos F. Daugėla buvo matininkas ir iki pirmosios bolševikų okupacijos buvo Šiaulių Apygardos Žemės Tvarkytojas. F. Daugėla palaidotas Leporų kapinėse, Kriukų valsčiuje, Šiaulių apskrityje šalia savo žmonos Onos Daugėlienės — Graurokaitės. Lietuvoj liko jo duktė Danutė Zubovienė ir Amerikoje sūnus Jonas Daugėla. Šm.

Dr. K. Griniaus paminklo Lietuvių Tautinėse Kapinėse Chicagoje bendras vaizdas.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Ar reikia įkarščio ar šalto proto?

Atsargos generolas leitenantas Arthur G. Trudeau, buvęs JAV armijos saugumo šefas, viename iš savo pranešimų spaudai pareiškė, kad jo nuomone, demonstracijų organizatoriai prieš karą Vietname pagrindines direktyvas gauna iš Maskvos. Be to, Senato vidaus saugumo komisijoje jis liudijo, kad Andropovo paskyrimas sovietinio saugumo -- KGB -- įstaigos viršininku reiškia ne ką kitą, kaip daugiau nemalonumų Amerikai. Andropovo paskyrimas reiškia tos institucijos iškėlimą ir sustiprinimą. Reikia ateiityje tikėtis platesnio špionožo, sabotazo, demonstracijų, erzinančių Washingtoną.

Toliau generolas aiškina, jog komunistai puikiai supranta, kiek Amerikos santvarka ir visuomeninei rimčiai kenkia įvairiausios netvarkos kėlimas.

"Dabartiniai įvykiai", sako generolas, "toli nuėjo nuo tiesės pareikšti savo skirtingą nuomonę. Stabdymas kariškų traukinių, deginimas naujų šaukimo kortelių, deginimas Amerikos vėliavos, demonstravimas Vietkongo vėliavų ir visi kiti t.v. kovos už taiką Vietname veiksmai yra aktaip prilygstą krašto išdavimui".

Kaip ten bebūtų, kokiam tikslui bebūtų ruošiamos įvairios demonstracijos, visos jos jau yra įgavę karčių prieskonių. Ir iš tikrųjų, ne vien bytniškio pobūdžio demonstracijos, bet ir visos kitos eisenos gatvėse, šūkavimai aikštėse, kažkaip kreipia visuomenės dėmesį į betvarkės ir palaidumo ugdymą, o ne į paties reikalo iškėlimą.

Savo reikalui iškelti yra be galo daug civilizuotai visuomenei įprastų priemonių.

Šis klausimas keliamas ryšium su BATUNO plačiu mastu suruoštais "pikietais" prie D. Britanijos ambasadų ir konsulatų, ryšium su Baltijos valstybių aukso "išparceliavimu" derybose su Sov. Sąjunga. Pavyzdžiui, latvių centrinių organizacijų vadovybės Amerikoje, Kanadoje ir Anglijoje pasisako prieš tokius "piketavimus", kurie (anot Laiks, geg. 24 d.) gali atitinkamose vyriausybėse sukelti tik priešingą ir nepalankias reakcijas. Nors atkreipti daugelio valstybių dėmesį į D. Britanijos veiksmus Baltijos valstybių atžvilgiu yra sveikintinas, bet, atrodo, dėl BATUN vykdomų priemonių yra atsiradę ne mažų nuomonių skirtumų.

Čia ir vėl kyla visų tų veiksmų ir veiksmų veiklos suderinimo ir ruošiamos akcijos tinkamo aptarimo klausimas. Mat, demonstracijos gal ir buvo gera priemonė visuomenės dėmesiui atkreipti, bet gi dabar matome, kad toji priemonė nebeteri visuomenėje gero vardo.

Mums rašo

DĖL L. SKOMANTO PASAKOS
APIE "ARKLINĮ HUMORĄ"

L. Skomanto iš Brooklyn, N. Y., Dirvos 45-to nr. laišku skyriuje patalpinta savotiška pasaka apie arklinį humorą. Jis mėgina "recenzuoti" šių metų "Akėčių" 1-įj numerį. Kadangi L. Skomanto vertinimas jau bene tretį kartą einančio satyrinio "Akėčių" žurnalo yra šališkas, tai Dirva šiuo prašoma rasti vietos ir Skomanto patikslinimui.

Savo rašinio pradžioje L. Skomantas pamokslauja, kad "Ne kiekvienas sugeba kurti humorą, satyrą, sarkazmą", ... "reikia įgimto gabumo, arba erudicijos...", tuo tarpu pats "recenzentas" nel "įgimto gabumo" nel "erudicijos" visiškai neparodė. Tas jo rašinys tik-

rai "tampa pamazgomis", pildomomis ant "Akėčių", turint aiškų tikslą jas nustumti į patvorių rūdijimui, kad netarnautų lietuvių visuomenei, atseit, anot to paties rašėjo žodžių... "sveikatai ir pedagogijai".

Supratinęsnis skaitytojas, o tokių mūsų visuomenėje gausu, aiškiai mato, kad iš 28 psl. leidinio ištraukimas trijų keturių žodžių, kurie nėra labai apvalūs ir kurie rašinio autoriui nepatinka, bet užtat tinka akėtiškam žanro žurnalui, dar nėra viso leidinio vertinimas. Neduodamas platesnių citatų arba viso skaidinio, kur tie žodžiai pavartoti, L. Skomantas iš savo rašinio padaro tikrą "arklinį humorą". Tokių ar panašių žodžių gali prirankioti iš kiekvieno laikraščio. Pavyzdžiui, tame pačiame Dirvos numeryje yra išspausdinta net du kartu žodžiai ... "bepročių krtva" (žūr. "Špionažo pinklėse"). Ar už tati jau reikia pilti pamazgas ant Dirvos. Skaityk visą skaidinį, o jei to neužtenka, ir visą rašinį ir pamatysi, kad tie žodžiai supratingam skaitytojui negali sukelti jokio triukšmingo pasipiktinimo.

Į išrankiotų akėtiškų žodžių tarpą L. Skomantas įterpia ir žodį "klystate". Kuogi šis žodis jums nepatiko? Argi jis gru-

Lietuvis tarp dviejų pasaulių Ponų Bačiūnų vedybinė sukaktis

VYT. ALANTAS

Jei jūs gausite pakvietimą su skaitmeniu "50", apvestu lyg ir auksiniu laurų vainikėliu ant voko kampo, tai žinosite dar laiško neatplėšę, kad kažkas švenčia "auksinę", kasdieniškai kalbant, 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. Ir vėlgi, jei tokią sukaktį švenčia eilinis pilietis, tai tą faktą atžymės jo artimieji ir giminačiai, o jei tokią sukaktį švenčia Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Juozas Bačiūnas su savo "generolu" Marijona, tai tą faktą sužinos ir atžymės visa pasaulio lietuvių išeivija. Ir ne tik lietuviai, bet ir amerikiečiai, kurių tarpe Bačiūnai turi daug draugų ir pažįstamų.

Kai pakvietime perskaitėme, kad sukakties banketas įvyks Chicagoje South Shore Country Klube, o ne Tabor Farmoje, man pasidarė truputį gaila. Juk Tabor Farmoje, iš kur prasiėjo Bačiūnų garsas, taip miela ir jauku ypač šiuo pavasario metu, tačiau kai pamačiau aibes svečių aukščiau paminėtame klube su pratau, kad tam dideliame Bačiūnų šeimos įvykiui atžymėti Tabor Farma būtų buvusi per ankšta; taip išaugo ponų Bačiūnų garsas, populiarumas, pažintys ir, be abejo, draugystės.

STAMBIAUSI ŠIO SEZONO ĮVYKIAI

Ponų Bačiūnų suaktuvių banketas, kaip minėjau, įvyko geriausiam Chicagos užmiestiniame klube gegužės 19 d., o kitą dieną, šeštadienį, milžiniškuose Opera Civic rūmuose įvyko Gražinos operos premjera, kuri dar buvo pakartota sekmadienį, gegužės 21 d. Tai, be abejo, buvo labai stambūs lietuvių išeivijos socialiniai bei kultūriniai šio sezono įvykiai: vienas šeimyninis, kitas viešas, nors būtų sunku pasakyti, ar ponų Bačiūnų pagerbtuvės priklausė prie viešo ar šeimyninio pobūdžio įvykių, nes kalbamame klube susirinko keletas simtas svečių su pačiais aukščiausiais mūsų pareigūnais priešakyje, jau nebekalbant apie tai, kad ponai Bačiūnai gavo keletą šimtų sveikinimo telegramų iš visų pasaulio kraštų. Turbūt, nelabai apsiriksime pasakę, kad ponų Bačiūnų šeimyninė šventė tapo atžymėta viso laisvojo pasaulio lietuvių.

PĖSAKAI LIETUVYBĖS BARUOSE

Taigi, tą vėsoką gegužės vakarą susirinko keletas

bus? O gal tuo norite pabrėžti, kad pavyzdžiui, jūs niekada neklystate? Juk štai savo rašiniu apie "Akėčius" akivaizdžiai pasirodė, jog labai klystate, net esate neteisius ir piktas, keleriopai piktesnis už rašinius "Akėčiose", nes jų tikslas nėra įgėlimo saldumas, o daugiau "pedagoginis". Neteisumą (nesakau melavimą), įžulumą ir piktumą įrodėte savo rašinio vieta, kur visiškai klaidingai pažymite, jog neva taikoma į vieną veiksnį žodžiais: "... tamsta esi kliaulikos prigimtis". Tokio talkymo nėra į vieną veiksnį "Akėčiose" neradau, taigi nėra. Reikia mokėti skaityti ir suprasti. Šiuo atvirksčiu išvertimu parodote savo tendencingumą.

Nemanau, kad "Akėčiose" duoda kokį pelną leidėjams, greičiau nuostolį. Nors antrą vertus, už bet kokią darbą gauti bent koį atlyginimą ligi šiol dar niekas nelaikė ir nelaiko nusižengimu.

K. Vingrė
New York

sivalydamis nuo kasdienių apnašų. Pasakė jis, kaip paprastai, keletą sąmojų prajuokindamas svečius, bet tik tie aukščiau pacituoti žodžiai liko mano galvoje, ir tada aš staiga prisiminiau kitą farmą, būtent, Bitėnus Mažojoje Lietuvoje, kur darbavosi ir kovojo dėl lietuviybės kitas didelis lietuvis, — turbūt, irgi vadino savo "ūkininku", — pagrįstai vadinamas Mažosios Lietuvos patriarchu Martynas Jankus. Bitėnai, kaip ir Tabor Farma, buvo didelis lietuviybės židinys. Grįžęs iš Chicagos radau ką tik Bačiūno išleistą, Prano Alšėno parašytą Martyno Jankaus monografiją. Ten leidėjas savo įžanginiame žodyje vėl kartuoja, kad mes ne tik būtume, "bet ir ateiviai išliktume lietuviškais žmonėmis".

Visų mūsų didžiųjų veikėjų darbo sąlygos buvo kitokios ir, be abejo, jie stengėsi prie jų prisiderinti. Bačiūnas dirbo ir tebedirba irgi tam tikrose amerikonišose sąlygose, prie kurių jis prisiderino, tačiau derindamasis prie amerikonišų sąlygų, nepamiršo lietuviško reikalo. Savo veikloje jis yra parodęs daug lankstumo ir takto. Mes šiandien esame labai susirūpinę savo jaunimo nutautėjimo polinkiais. Bačiūnas mums akivaizdžiai yra parodęs, kaip tą problemą spręstina praktiškai. Jis "suamerikonėjo", bet kartu liko ir lietuvis patriotas. Jis "savas" tarp amerikonių, jis savas ir tarp lietuvių. Atseit, susiduriant į įsiterpiant į svetimą bendruomenę, nebūtinai reikia atsisakyti savo tautinės bendruomenės. Bačiūnas tvirtai stovi tarp dviejų pasaulių. Man rodos, taip reikia suprasti jo raginimą nepavargti: dirbti prisiderinant prie esamų aplinkybių, jas išnaudojant ir kartu pasiliekančią savo tautoje.

Pasibaigus vakarienei ir vadinamai iškilmingajai daliai, prasidėjo šokiai. Ponai Bačiūnai irgi pakilo nuo stalo ir įsimašė tarp svečių. Ištaikęs progą, kada Bačiūnas neturėjo daug pokalbininkų, priėjęs paklausiau:

— Kaip jauties, Juozai, švėsdamas savo auksinę sukaktį?

— Labai gerai, — kaip paprastai jis šaute atšovė šypsodamasis.

Tie paprasti žodžiai iš pradžios mane kiek apvylė, nes aš tikėjau išgirsti kokią įmantriai suvyniotą gyvenimišką filosofiją atsiduodančią frazę, tačiau apsigrėžęs pagalvojau, kad tuose paprastuose žodžiuose greičiausiai ir slypi pati gilioji gyvenimo filosofija...

DĖKUI

Poniai Vernai Olienei, Almai ir Valdui Adamkavičiams už vaišių surengimą mūsų 50 metų vedybinės sukakties proga. Taipgi dėkui lietuvių visuomeninėms organizacijoms, spaudai, radijo ir visiems už gausius sveikinimus, gėles, dovanas, bei už aukas mūsų vardu ligoninėms ir vienuolynams... Širdingai dėkui...

Marijona ir Juozas
Bačiūnai-Bachunas

LIETUVOS ATSTOVO ŽODIS

J. Kajeckio, Lietuvos Atstovo, žodis, pasakytas Chicagoje, gegužės mėn. 19 d. p.p. Bačiūnų jų vedybinio gyvenimo Auksinės sukakties proga.

Jubilatų Bačiūnų "įpėdinio", p. V. Adamkavičiaus malonių kvietimu, susirinkome paminėti Ponios ir Pono Bačiūnų vedybinio gyvenimo auksinį jubiliejų. Mūsų Jubilatų gyvenimo darbais skaitlingi ir turiningi. Jie atvira knyga. Aš jų neišsiskačiuosiu. Virš 60 metų, kaip p. Bačiūnas pamilo lietuviškas raides ir lietuvišką raštą bei veiklą.

Už ilgąmetę veiklą mes susirinkome Jubilatus pasveikinti, pagerbti ir padėkoti. Jūs labai, kad aukso jubiliejus beveik sutampa ir su pono Bačiūno amžiaus deimantiniu jubiliejumi. Mūsų šia proga čia atsilankymas jų ilgąmetės pasišventosios veiklos tautai įkainavimas.

Ponai Bačiūnai su jaunuoliška energija bei entuziazmu yra apilankę beveik visas didesnes laisvojo pasaulio lietuvių bendruomenes, kai kurias dargi, pakartotinai.

Jubilatai gali didžiulius Lietuvai ir išeivijai nusipelnę sukaupu, jie tebetęsia su meile darbuotis tautiečiams, išieidami iš Lietuvos Bendruomenės šokio:

"Lietuviais esame mes gimę,
Lietuviais turime ir būti".

Nepaprastas supuolimas, kad abu Jubilatai kilę iš man taip artimos Lietuvos vietovės — Jurbarko. Ten kur Imrė su Mituva teka į Nemuno glėbį; ten kur Bišpilis byloja apie senus, garbingus Lietuvos laikus; ten kur žiobriai Nemuną pamilo -- tai p.p. Bačiūnų giminė. Ji tautai davė brolius Sodeikas, muziką Baltrušaitį, Pocius, Glinskį ir eilę kitų. Jurbarkiečiai dideli muzikos, dainos ir vaidybos meilė mylėtojai. Tad, nenuostabu, kad šios pagerbtuvės įvyksta Gražinos operos ženklu, jos išvakarėse.

Nepaprastas supuolimas taip pat, kad mudu su Jubilatu kartu, t.y. tais pačiais metais Ameriką atradome. Tik vienas mudviejų tada jau čiausėjo lietuviškai, o antras dar rėplioti nemokėjo.

Giliai nuoširdžiai sveikinu mieluosius suaktuvinius, Linkiu jiems jaunuoliškos dvasios, sveikatos ir ilgiausių metų.

Čia susirinkusių ir norėjusių, bet negalėjusių, šia proga atsilankyti vardu, malonėkite priimti. Mielieji Jubilatai, ši Jums skirtą pagerbtuvinį adresą.

NEW HAVEN

E. ČEKIENĖS PASKAITA

New Haveno Moterų Klubas ir jo viešnios bei svečiai turejo malonią progą išklausyti žinomos visuomenės veikėjos Emilijos Čekienės paskaitos klubo susirinkime, kuris įvyko gegužės 21 d. J. ir G. Vėbrų bute, pirmininkaujant L. Židonytei.

Paskaitos tema: Lietuvė moteris kovoje dėl Lietuvos laisvės.

Prelegentė iškėlė lietuviškos moters vaidmenį šeimoje, tautos auklėjime, šimtmečių rezistencinėse kovose, pradedant kryžiuočių puolimais ir dabartinę Lietuvos okupaciją. Daug garbingų moterų veidų, daug nuveiktų darbų! Viskas pagrįsta kruopščiai surinktais faktais. Paskaita turininga, simpatringai paskaityta, kelianti visuomeninio darbo paskatinimą bei moralę.

Moterų Klubu darbuotojos ir visi dalyviai labai dėkingai, šiltai paskaitą ir poniją Čekienę priėmė. Taip pat dėkingos dr. Čekui ir p. Tamošaičiui už ponios palydėjimą iš New Yorko. (d)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

"JANULAIČIŲ KLUBAS" (2)

Maždaug pusiaukelėje nuo gyd. Julijos Bilinienės ligi prof. Augustino vilos, amerikoniškai sakant, tik už vieno "bloko" apsisitojo Laisvės Alėjoje, gi po metų Mickevičiaus gatvėje dideliuos namuos visą butą nusi-pirko kita sesuo Janulaitytė, - akių daktarė Veronika Alseikienė. I Kauną iš Vilniaus ji persikėlė tik 1931 metais. Dar prieš pirmąjį karą užbaigusi medicinos mokslus vokiškuose universitetuose (šveicarų Berne, austrų Vienoje ir prūsų Berlyne), prieš tai ji dirbo savo vyro vedamoje ligoninėje Vilniuje. Neramūs gyvenimo ji buvo gietai užgrūdinę, savo būde įsigijusi vokiško ryžtingumo ir metodingumo, viena iš judriau-sių ir realistiškiausių Janulaity-čių. Kaune tačiau ji turėjo kiek daugiau įsikūrimo sunkumų ir sielograužos.

Atsivežė čion du paaugintu vaikų, idant jie galėtų toliau mo-kytis grynai lietuviškoje aplin-koje. Sūnų Vytautą, 19 metų, tik užbaigusį Vilniaus lietuvių gim-naziją ir dabar Kaune, pasekant dėdės takais, pradėjusį studi-juoti teisę. Bet visa jo galvo bu-vo pramušta filmams ir kine-matografijai, taigi, pirmiausia visvien menams. Jis pirmas Lietuvoje pradėjo leisti fil-mų magazinuką vardu "Kino Naujienos", mano būsimą žmo-ną užrašydamas jo "redaktoriu-m ir leidėju". Žurnalas, aišku, ne-užilgo bankrutavo su nuosto-liais, ir skolas teko užmokėti ne leidėjams, bet mamai. Bet pats Vytautas netrukus tapo turbūt pirmasis reguliarus fil-mų spektaklių recenzentas ir reporteris "Lietuvos Aido" dien-raštyje ir kituose leidiniuose. Savo diplominį teisių fakultetą baigimo darbą parašė irgi iš fil-mų teisinės srities ir vėliau po karo išaugo į geros klasės, inte-ligentiško ir gyvo stiliaus kvali-fikuotą žurnalistą, kurio eilę straipsnių iš Europos ir ligšiol su malonumu galėjom skaityti įvairiuose Amerikos lietuvių laikraščiuose.

Veronika atsivežė ir dukterį Mariją-Birutę, 10 metų, kuriai buvo pats laikas stoti į Kauno Aušros mergaičių gimnaziją. Tada dar niekas nežarė, kad iš jos kada nors išeis archeologė. Ir jei kas būtų pranašavęs, kad ji savo kelią užbaigs tos srities profesūra Kalifornijos uni-versitete ir angliškai rašys še-šių svarų sunkumo knygas, to-kį visi būtūmėm pavadinę pa-mišėliu.

Bet didžiausią sopulį Vero-nika įgijo dėl to, kad su šiais persitvarkymais šeima turėjo suskilti. Jos vyras Dr. Danie-lius Alseika nesutiko išvažiuo-ti iš Vilniaus ir sakėsi to ne-galėsias padaryti, nebent būtų lenkų valdžios prievarta iš-tremtas. Jis jautėsi per daug giliai suaugęs su okupuotos sos-tinės miestu ir lietuvių gyvenimo reikalais. Kilimo žemaitis, dar prieš karą baigęs medicinos mokslus Tartu universitete (rusų okupuotoje Estijoje), nuo 1918 m. jis siurbė įsisiurbę į lietuvišką Vilniaus ir to kraš-to gyvenimą, čia įsteigė lietu-vių ligoninę ir polikliniką, ku-riai visą laiką vadovavo, pen-ketą metų pirmininkavo Vil-niaus Lietuvių Komitetui, pas-kui Vilniaus Lietuvių Švietimo Draugijai "Kultūrai" ir reda-gavo jos spaudos organą "Vil-niaus Šviesa". Nors daug kar-tų lenkų administracijos areš-tuojamas ir trandomas, jis jau-tėsi negalįs geruoju trauktis iš Vilniaus, ir čia liko dirbuotis, kol staiga apsirgęs gerklės užkrėtimu mirė 1936 metais. Penicilinas tada dar nebuvo iš-tobulintas.

Buvo geras gydytojas, bet ne iš pašaukimo, o visa širdimi - visuomenininkas, kultūrininkas ir Lietuvos istorijos mylėto-jas. Ir ligšiol man nesupran-tamu būdu, jis visokiom parei-gom persikrovus, rado laiko pa-rašyti net tris stambesnes tos srities studijas: apie Lietuvos uni-ją su Lenkija, apie Vytauto Didžiojo sumanymą kartnotis ir apie lietuvių tautinę idėją is-torijos šviesoje... Tačiau kiek iš-galėdamas stengdavosi aplinki-niais keliais iš Vilniaus atvyk-ti į Kauną šeimos aplankyti, ir kadangi vedęs Janulaitytę, su-prantama, buvo noriai čia visų laukiamas ir laikomas reikšmin-gu "Janulaičių klubo" nariu.

Augustino seserims persikė-lus į Kauną, "Janulaičių klubas" jau vienoje vietoje turėjo tris senatorius, naujai atgimę, su-stiprėjo ir bematant įgijo iš-plėstą tiksliai sąrangą ir savo reiškimosi dienotvarkę.

Čia, kada tik išgalėjo, daž-niau atvykdavo į pasimatymus broliai ūkininkai nuo Šiaulių, ir jų užaugę vaikai pradėjo apsigy-venti Kaune. Dažniau pasimaišy-davo ir broliai kunigai iš žemai-tijos, arba buvo pas juos nuvyk-tama organizuotomis "ekskur-sijomis". Tai Nemakščių klebo-nas kunigas Juozas ir, - daž-niau, nes arčiau, - Betygalos kle-

bonas kanauninkas Pranciškus, labiausiai iš visų Janulaičių pa-linkęs į šventumą. O kiek man teko patirti, visus brolius ir se-seris toli pralenkęs fantastišku ir rafinuotu vaišingumu sve-čiui. Atrodo, kad įsteigti Aka-demijai lietuviškoms virėjoms paruošti pati geriausia vieta bu-vo Betygalos klebonijos virtu-vėje, kur jos viršininkei klebo-no dukterėčiai Onutei Janulai-tytei vadovaujant čia pat vieto-je buvo aukščiausių kvalifika-cijų profesūra...

Prie klubo senatorių bran-duolio, aišku, glaudėsi jaunes-nioji ir jaunoji Janulaičių gene-racija. Sunkiau dalykaiėjo su šios generacijos vyrais, kurie nemėgo Kaune apsigyventi, dau-giau domėjosi agrikultūrom ar šiaip verslais, prisilaikė Šiau-liuose ir aplinkui. Bet už tat įvairių brolių Janulaičių duk-terys, daugiau ar mažiau pa-mokslintos, spietėsi Kaune, drauge atsivesdamos savo vy-rus ar sužadėtinius. Esmė įsi-galėti kiek pavojingas matriar-chatas. Norom nenorom jų vy-rellai buvo čia įtraukiami ir tu-rėdavo pasiduoti drausmei, nors kartais ir papurkštadami prieš senatorius.

Vyriausias iš žentų buvo inž. Vytautas Račkauskas, siaurųjų ir vėliau plačiųjų Lietuvos ge-ležinkelių direktorius, dviejų seimų narys (valstiečių liaudi-ninkų frakcijoje, vėliau beveik tautininkas). Istorinį pėdsaką jis paliko, kaip vienas iš Lietuvos delegacijos penkių dalyvių, padė-jęs parašą po pirmąja Lietuo-vių ir Sovietų Rusijos taikos su-tartimi 1920 metais. Jis buvo vedęs Mikailaičių Kalikso Janulaičio dukterį Justiną.

Jaunesniąją Kalikso dukterį Birutę buvo vedęs artilerijos

IŠ PRAETIES ARCHYVŲ... "Janulaičių klubo" dalis (mažiau pusės) išvykoje prie Betygalos klebo-nijos verandos 1935 m. vasarą. Pirmoje eilėje iš kairės į dešinę sėdi: Justina Janulaitytė - Račkauskie-nė; nebeprisiminamas kunigas, šeimininko draugas; klebonas kan. Pranciškus Janulaitis; Julija Janulai-tytė-Bilinienė; Elena Janulaitienė; prof. Augustinas Janulaitis; p. Petrauskienė; Bronys Raila. Antro-je eilėje stovi iš dešinės (šešėlyje) Nemakščių klebonas kun. Juozas Janulaitis, klebonijos vyr. šeim-i-ninkė Onutė Janulaitytė, inž. Vytautas Račkauskas, dr. Veronika Janulaitytė-Alseikienė; Daneta Janu-laitytė-Railienė; Vytautas Alseika; Meilė Bilinaitė (vėliau Lukšienė); Birutė Janulaitytė-Doškie-nė, S. Petrauskas (su barzdele) ir trys kunigai, kanauninko pagalbininkai... Pačiame priešakyje ant žemės: dantų gyd. Meilė Janulaitytė (vėliau Renkuvienė) ir - pati jauniausia, už visus linksniau nusiteikusi, rankas išskėtusi Marija-Birutė Alseikaitė (žymiai vėliau prof. dr. M. Gimbutienė), aiškiai dar ne bron-zos amžiaus... Nuotrauka, berods, S. Matjošaičio.

pulkininkas Šeduvis P. Doškus, bet mano laikais jau nebesilan-kęs "klubo" pobūviuose, atšau-lus jo santykiams su žmona ir nesutinkant pripažinti Janulai-čių "diktatūros". Tačiau jų vie-nintelis sūnus Justas spėjo už-augti grynai janulaitiškoje ap-linkoje, subrendo šauniu rezis-tentu, 1944 metais išdūmė į Va-karus, Prancūzijos užsieniečių legiono gretose dalyvavo kare prieš nacinę Vokietiją, po karo Paryžiuje buvo vienas iš Švie-sos Sambrorio ir Liet. Rezisten-cinės Santarvės steigėjų ir vė-liau didvyriškai žuvo pogrindžio laisvės kovoje tėvynėje (beveik visai Algirdo Landsbergio dra-

mos "Penkių stulpų turgaus aikš-tėje" būdu)...

Į klubą pilnateisiais sąna-riais buvo įtęję dar ir kiti Ja-nulaičių žentai, Pvz., degimie-čio Petro vyriausioji duktė Al-dona su vyru inžinieriu Antanu Grudžiu, nuo tada jau žinomu Lietuvos elektrifikacijos darbų vykdytoju; arba šiauliškio Jur-gio Janulaičio duktė Daneta su vy-ru..., kurio vardo čia neverta minėti, nes jis irgi buvo bemaž tik užkury "Janulaičių klubui". O lietuviškų prietarų ausiai tas žodis (kaip panašiai ir "uošvė") nelabai gerai skamba.

Nebuvo tada man Kaune kur arčiau prie savo kraujo giminių

prisiglausti. Dėdė aušrininkas Stasys Raila (kurį adv. R. Ski-pitis man pakartotinai laiškė tvir-tina buvus pirmuoju tikru lietu-viu advokatu ne tik Kaune, bet ir Lietuvoje, kuo aš vis dar netikiu) buvo per karą jau miręs, jo žmo-na buvo lenkė, o jų vaikai visur iškriko. Kitų artimų kraujabro-lių čia neturėjau, - tai kur aš, vargšas jaunas vaikas, galėjau pasidėti? Nebuvo iš ko įsteigti savo kraujo klubą. Turėjau su-tikti išeiti "užkuriom" į Janu-laičius. Ir dargi jokios pasogos nereikėjo, - priešingai, klube aš jos, ypač, kaip sakoma, dvasi-nės, pats gana gausiai gavau... (Bus daugiau)

Viešėdami Chicagoje pirkite naują modernioj

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

ČIA GĖRIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. St. Remy Imp. 3 Str.	
Napoleon Brandy	5th — \$4.39
2. Sunny Brook 80 proof wiskey	5th — \$3.39
3. Imported Scotch Wiskey	5th — \$3.98
4. Imported French Cordials	5th — \$2.98
5. Ljebfraumilch German Wine	5th — \$0.98
6. Imported French Brandy	5th — \$3.35
7. Ricadona Vermouth 30 oz.	Bot. — \$1.29

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

ŠPIONAŽO
PINKLĖSE

JOHANNES M. SIMMEL

(25)

Charley turėjo radijo priimtuvą ir siųstuvą įsitašęs "Casa do Sul" viršutiniame aukšte. Pro langą matėsi palmių viršūnės. Charley sūduriavo, kai kambarin įbėgęs Shakespear sušūko:

-- Greitai susijunkit su M 15. Perduokit telegramą: Tikroji "Prekybininko Jonas" pavardė yra Jean Leblanc. Stop. Laukiame instrukcijų.

Charley užsifravo telegramą, įjungė aparatą ir pradėjo per-davinėti pranešimą, tuo metu Shakespear įsijungė garsiakalbi ir, paspaudęs mygtuką, ant kurio buvo pažymėta "Bibliotekos mikro-fonas", išgirdo pasikalbėjimą Tarp Tomo ir Estrellos:

-- ... kodėl aš tave pastaciau į pavojų, brangusis? Kodėl?

-- Tu niekad neturėjai čia ateiti.

-- Bet aš buvau panikoj. Aš buvau išsigandusi, kad tu gali numirti...

-- Tu neturėjai ištarti mano vardo.

-- Kodėl? Kas per priežastis?

-- Niekas neturi žinoti mano vardo!

-- Bet tu esi prancūzas! Anglai yra draugai, sąjungininkai...

-- Visvien... Tylėk dabar... Čia turi būti paslėptas mikrofo-nas... Ah, štai po stalu...

Ir garsiakalbis nutilo.

-- Nekvailas tas Jean Blanc, -- pasakė Shakespear. -- Rado mikrofoną ir nuplėšė.

Už minutės jis pamatė, kad radistas priima iš Londono praneši-mą. Ar tai atsakymas iš M 15? Charley linktelėjo galva. Jis greit išsifravo ir jo veido spalva pasikeitė.

-- Viešpatie! -- sušuko jis.

-- Kas yra? -- paklausė Shakespear griebdamas telegramą.

-- M 15 -- SHAKESPEARE LISABONA -- PRETENDUOJAN-TIS JEAN LEBLANC TIKRUMUJE VADINASI TOMAS LIEVENAS IR YRA ABWEHRO AGENTAS -- APGAVO MUS SU NETIKRU SĄ-RAŠU PRANCŪZŲ AGENTŲ -- SULAIKYTI JI BET KOKIA KAINA -- MŪSŲ SPECIALUS AGENTAS SKRENDĄ PAS JUS -- SEKS INSTRUKCIJOS -- BAIGTA --

Keikdamasis Shakespear numetė telegramą ir laiptais žemyn nuskubėjo į biblioteką. Halėje pamatė baisų vaizdą. Didžiosios dury-b buvo atviros, o tarnas gulėjo išsitiesęs ant grindų. Biblioteka buvo tuščia. Išbėgęs į parką pamatė, kaip nuo vartų nuvažiovo taksī. Grįžęs į halę rado tarną atsigavusį. Jis atsisdėjęs rankom laikėsi už kaklo.

-- Kaip tai atsitiko?

-- Šis vyras yra judo specialistas. Aš jį pamačiau išeinant su moterim iš bibliotekos ir užstojau kelią. Bet toliau viskas įvyko grei-tai ir aš griuvau netekęs sąmonės, sir...

Estrellos miegamajame suskambėjo telefonas. Lievenas nuskubėjo prie aparato.

-- Allo? -- pasakė jis pakeldamas ragelį.

Ir staiga nudžiugo. Kitame gale buvo jo draugas Lindneris.

-- Ačiū Dievui, Lindner, aš norėjau jums skambinti. Kur jūs dabar?

-- Viešbutyje. Klausyk Leblanc, jau visa valanda kai aš bandau tave pasiekti. Laivas nebeišplaukia...

Tomas sudribo ant lovos. Šalimais stovėjo Estrella nustebusi.

-- Ką jūs sakote?

-- Laivas nebeišplaukia! -- pakartojo Lindneris.

Tomo kakta aprasėjo.

-- Kas atsitiko?

Lindneris su nemažesne panika aiškino:

-- Man buvo įvyktas, kad kažkas įvyks. Lavininkystės bend-rovėje paskutinėm dienom buvo keista atmosfera. Aš jums nieko ne-sakiau nenorėdamas jaudinti. Bet ši rytą sužinojau, kad vokiečiai už-grobė laivą!

Tomas užmerkė akis.

-- Kas dedasi, -- sušuko visa drebedama Estrella.

-- Ar nėra kito laivo? -- bandė dar ieškoti išsigelbėjimo Tomas.

-- Be dviejų mėnesių neįmanoma gauti. Visi pilni. Mes esame užblokuoti Lisabonoje. Ar mane supratot?

-- Supratau kiekvieną žodį, -- atsakė Tomas. -- Aš jums pa-skambinsiu, Lindneri. Bet jei jums pastatys proga, važiuokit!

Padėjęs ragelį jis susiėmė rankom galvą. Jį sukosi ir jam vėl darėsi bloga. Jis buvo beveik be jėgų. Spąstai aplink jį veržėsi. Jo-kios galimybės pabėgti nuo jų, kuriuos apgavo. Dabar, vokiečiai, ang-lai ir prancūzai jį turės rankose.

-- Jean! Jean! -- išgirdo Estrellos susijaudinusį balsą.

Visa išsigandusi ji buvo prie jo kelių.

-- Brangusis, pasakyk kas atsitiko. Tavo vargšė Estrella nori žinoti.

-- Duok tarnaitę laisvą dieną, aš noriu sutavim vienas pasilik-ti.

-- Bet ji turi paruošti pietus...

-- Aš pats paruošiu. Aš turiu pagalyvoti. O geriausios idėjos man ateina kai ruošiu pietus.

Virtuvėje ruošiant pietus konsulenė nuo jo neatsitraukė ir ner-vingai ant rankos sukiojo savo sunkią auksinę apyrankę, papuoštą deimantais.

-- Tu visai ramus. Kaip tu gali tokiu atveju galvoti apie valgį?

-- stebėjosi ji.

Jis nusišypojo. Jo žvilgsnis užkliuvo už apyrankės, kuri spin-duliavo šviesoje.

-- Kodėl tu nieko nesakai?

-- Dėlto, kad aš galvoju, mano brangioji.

-- Jean, ar tu negali man patikėti savo paslaptį. Kodėl tu nepa-sakai man tiesos? Kodėl tau gresia pavojus iš visų pusių. Kodėl tu bijai net anglių?

Tomas ramiai piaustė siauromis riekutėmis pamidorus.

-- Tiesa yra tokia baisi, kad negaliu niekam patikėti, net ir tau.

-- Oh, -- sušuko ji ir vėl pradėjo nervingai sukiooti apyrankę.

-- Bet aš noriu tau pagelbėti. Aš noriu tave apginti. Pasitikėk manimi, Jean. Dėl tavęs aš bet ką padarysiu...

-- Bet ką? Tikrai?

-- Tikrai, mano brangusis!

Tomas padėjo pamidorą ir kiek galima švniu balsu pasakė:

-- Po pietų mes pailsėsime, o paskui tu mane išduosi.

Ji nesuprato jo žodžių ir neteko žado iš nustebimo.

-- Ką tu sakai? -- sušnibždėjo ji atgavusi žadą. -- Ką aš tu-riu padaryti? Tave išduoti? Kam?

-- Policijai, mano brangioji.

-- Bet kodėl?

-- Kadangi aš tave apvogiau, -- atsakė Tomas.

(Bus daugiau)

KŪRYBA IR MOKSLAS

Horacijus lietuvių kalboje

Šiandien, atominiame amžiuje, kada technika taip paverge žmogų ir kada šios technikos poveikyje ir visa žmogaus kūryba pasuko 180 laipsnių nauja linkme, kalbėti ar rašyti apie prieš du tūkstantmečius gyvenusį ir kūręs romėnų poetą Horacijų (Quintus Horatius Flaccus, 65 pr. Kr. -- 8 pr. Kr.) nevienam gali atrodyti nedovanotinu anachronizmu ar net gero skonio stoka. Juk jisai jau taip senas, taip storu laiko dulkių sluoksniu apneštas poetas!

O vis dėlto esama ir senų blogių dalykų. Senas vynas, pavyzdžiui, paprastai geresnis už šviežią. Net ir seno žmogaus vertė nevisada menkesnė už jaunojo vertę. Nuo senovės žinoma tokia garbinga senatvą vadinama institucija. Joje paprastai posėdžiavdavo senesnio amžiaus "senatoriai", nes jie buvo daugiau politikoje prityrę, tad ir labiau tiko toms pareigoms. Senesniojo žmogaus patirtį brangina ir populiarius posakis "senas vilkas". Tačiau senumo požymis bene labiausiai taurina kultūrą. Žymusis rusų filosofas M. Berdiajevas nebus klydęs, tvirtindamas, kad jei civilizacija tuo aukštesnė, juo naujesnė, tai kultūra, priešingai, juo senesnė, tuo aukštesnė. Ir kinietis šiandien veikiausiai ne be visiško pagrindo didžiuojasi savo sena kultūra ir iš aukšto žiūri į, palyginti, daug jaunesnės kultūros savo kaimyną ir varžovą rusą.

Ir poeto senumas nebūtinai yda: jį kartais galima laikyti net ir tam tikra teigiamybe. Jau, pavyzdžiui, vien tatau, kad net po dviejų tūkstantmečių Horacijus tebėra neužmirštas ir net mokyklose tebeįdominamas autorius, rodo, kad jis iš tikrųjų yra didelis poetas, didelis klasikas. Tatau patvirtina ir nemaža jo įtaka įvairių Europos tautų literatūrai. Sekdamas Horacijaus laiškų "Ad Pisones", arba Ars poetica, meistriška eiliuota poetika, ir šiandien nenuostojusia vertės, prancūzų poetas ir poezijos teoretikas Nicolas Boileau-Desperaux (1636-1711) 1669-1674 m. parašė eilėmis keturių giesmių (chants) kūrinį L'art poétique, pusantrų šimtmečio galiojusį prancūzų literatūros kanonui. Ir prancūzų Peletier, Du Bellay, anglų Pope, Byron ir kiti, vokiečių Opitz, Gottsched, Breitinger ir daugelis kitų rašė vadovaudamiesi Horacijaus poetikoje išdėstytais dėsniais. Ypačingai Horacijum buvo sekama Prancūzijoje, Italijoje, Vokietijoje, Olandijoje, Anglijoje, Lenkijoje ir Lietuvoje. Horacijus ne tik senovėje buvo susilaukęs Cicerono ir Vergilijaus likimo, tapdamas mokykliniu autorium, klasikui, bet jis išsilaukė gyvas net iki mūsų dienų: jis travestuojamas, parodijuojamas, nuolat nau-

A. RUKŠA

jai verčiamas, visokeriopai aiškinamas; jo taiklūs posakiai ne kartą cituojami.

HORACIJUS LIETUVOJE

Seniausių lietuvių susipažinimo su Horacijum pėdsakų tekstų ieškoti XV amžiaus pradžioje, nes nuo tada lietuviai didikai, vėliau ir bajorai, pradėjo studijuoti užsienio universitetuose, kurių ne tik dėstomoji kalba buvo lotynų, bet ir mokslo planuose romėnų autoriai buvo užėmę svarbią vietą. Tačiau kaip XV, taip iš dalies net ir XVI amžiuje sunku tikėtis rasti didesnių Horacijaus įtakos lietuviams žymių. Petrarka (1304-1374), tiesa, jau aukštai vertino Horacijaus talentą, 1456 metais Heidelbergo universitete buvo skaitomos pirmos paskaitos apie Horacijų, tačiau šiaip jau XIV ir XV šimtmečio universitetų paskaitų tvarkaraščiuose jis nebeaptinkamas, nors scholastikos gadyneje, šalia Vergilijaus ir krikščioniškųjų poetų Prudencijaus ir Sedulijaus, tebebuvo skaitomas ir Horacijus. Netgi betarpiškai po reformacijos sekusioje gadyneje Horacijus buvo atstumtas kaip katalikų, taip ir protestantų, nes jame buvo įžiūrėtas blogai suprato epikūreizmo skelbėjas. Tad neuostabu, kad net 1546 metais patvirtintame Karaliaučiaus universiteto statute pasigendame Horacijaus: iš romėnų poetų čia terandame Vergilijų, Ovidijų, Plautą ir Terencijų. Karaliaučiaus universitetas čia užsimintas dėl to, kad jį gausiai lankė ir lietuviai ir net du pirmieji žymūs šio universiteto profesoriai ir steigėjai buvo lietuviai humanistai Abraomas Kulvietis ir Mečislovas Rapolionis.

Tačiau XVII amžiaus pradžioje jau plačiai išgarsėjo Euro-

poje žymus Horacijaus sekėjas Vilniaus akademijos auklėtinis ir profesorius M. Sarbievijus (1595-1640). Dar prie šio poeto gyvos galvos spėjo išeiti šešios jo veikalų laidos. Iki šiol jo veikalai buvo išleisti apie 60 kartų, jo eilėraščiai versti į daugelį kalbų. Sarbievijų labiausiai išgarsino jo pagal keturias Horacijaus odžių knygas ir vieną eposų knygą, sekant metrais, lotyniškai parašytos taipgi keturios "Lyrikos knygų" ir viena eposų knyga. Sarbievijui buvo tekę užimti net paties Horacijaus vietą: kai kur sakysim Anglijos ir Vengrijos universitetuose, net iki XIX amžiaus Sarbievijus buvo skaitomas autorius, išstūmęs patį Horacijų. Tad ne be pagrindo Sarbievijus buvo pagarsėjęs "sarmatų, kartais lenkų ar lietuvių Horacijum" (pavyzdžiui galėtų būti kad ir jo 1721 m. Koelno leidinio antraštė: Horatius Sarmaticus, sive Matth. Casimiri Sarbievi Lithuani... Lyricorum libri IV...).

Nors Sarbievijus kilme buvo mozūras, tačiau jis pusę gyvenimo praleido Lietuvoje, studijuodamas ir profesoriodamas Vilniuje, mokytojodamas Kražiuose ir kitur Lietuvoje, ir jo lotyniškosios poezijos tematika žymia dalimi lietuviška. Jis apdainuoja Lietuvos sostinę Vilnių ir kitus miestus, Lietuvos gamtą, jos žmones, ypač didikus, laikydamas lietuvių garbingais senovės Romos piliečių palikuonimis (Palemono teorija!). Užtat nenuostabu, kad jis iš savo tautiečio ir bičiulio vyskupo Lubiensko buvo susilaukęs priekaištų. Viename 1633 metų laiške vyskupas rašė Sarbievijui: "Jeigu prastai rašytum, jeigu pasaulis nesistebėtų tavo poezija, jeigu nebūtum gimęs Lenkijoje ir nieko nebūtum skolingas tėvynei, abejingai žiūrėčiau į tai, kad savo dainose kalbi daugiatis apie svetimą šalį, Italiją italams, lietuvių lie-

(Nukelta į 6 psl.)

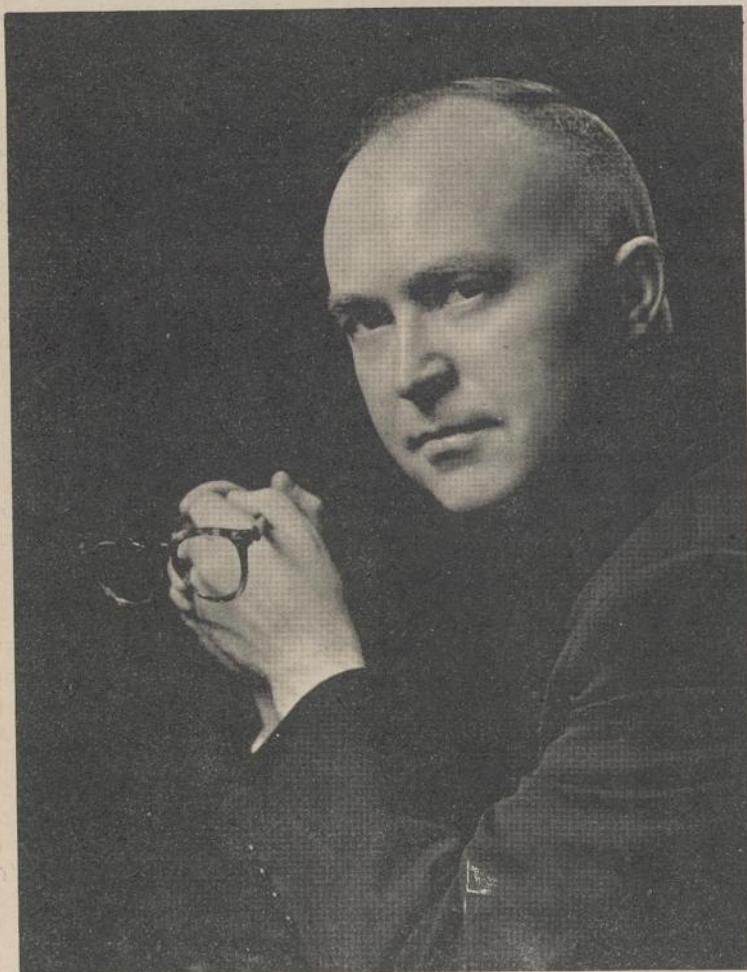
VOKIEČIAI IR LIETUVA

Frankfurter Rundschau gegužės 5 d. paskelbtame straipsnyje vokiečių laikraštininkas Harry Schleicher vaizdingai atkreipė dėmesį į Vakarų Europoj tebevyraujančią ignoranciją apie mažąsias Europos tautas, tokias, kaip lietuviai, latviai ar estai, kurie neturėjo laimės šimtmečius gyventi laisvai, be savo didesniųjų kaimynų įsikišimų. Ap-

gailestaudamas pavaizdavo, kaip ir vokiečiai dažnai mažąsias tautas sutapdina su jas tuo ar kitu metu valdžiusiais didesniaisiais. Tą reiškinį jis pašiepė, perduodamas vieno latvio papasakojimą apie nuotyki, tam latviui besilankant Vokietijos su sovietinių ekskursantų būriu.

Eisenacho mieste ekskursija lankiusi Bacho muziejų. Aiškintojas paklausęs, gal kas iš svečių norėtų paskambinti Bacho cembali. Latvis pabandęs, ir šeiminingas netrukus nusistebėjęs: "Kaip rusas gali taip gerai skambinti Bachą!" -- "Aš ne rusas, aš latvis", atsakęs muzikas. -- "Latvis? O kas tai?" -- pasirodė tiuringietis su savo nesusivaikymu geografijoj. -- "Aš iš Rygos", -- patikslino latvis. -- "Ach taip, iš Rygos... Juk tai vokiškas miestas"...

Supratęs, kaip toks nesusivaikymas apgailėtinas, autorius pasipasakojė vėliau Vilniuje ir pats save ne kartą sugavęs dar nenusikračiusį kairių išisakniusių, mažosioms tautoms skriaudingų politinių kliesių. Būtent, tik Vilniuje būdamas pajutęs, kad dar nesąs nusikratęs seno įpročio Vilnių vadinti Wilno, nors seniai žinąs, kad

Rašytojas kun. St. Būdas

STASĮ BŪDAVĄ PRISIMINUS

K. Klastauskas

Rašytojas kun. Stasys Būdas mūsų literatūroje užima ne eilinę vietą. Jei ne sunki liga ir per ankstyva mirtis, Būdas būtų dar daug mūsų literatūrai davęs ir, neabejotinai, stiprių kūrinių.

Biografai ir literatūros kritikai ateityje apie jį daug rašys. Ne mano reikalas rašyti Būdavo biografiją, analizuoti jo kūrybą. Tačiau, kaip bendramokslis, dar gi kilmės iš vieno krašto, norėčiau paminėti keletą jo biografijos bruožų, kurie gal niekam iki šiol nėra žinomi ir kad būsimieji biografai, rašydami apie jį, nepraleistų

įdomių jo gyvenimo bruožų.

Stasys Būdas gimė 1908 metais kovo 5 d., Papilės miestelyje, Šiaulių apskr., vidutiniai pasiturinčioje šeimoje. Nežinau kodėl mūsų spaudoje ir Lietuvių Enciklopedijoje jo vardas rašomas Stasys. Kiek žinau, jis rašydavosi Stasius Būdas.

Jo giminė Papilė pasižymi gamtos grožiu. Per miestelį teka tarp aukštų pakrančių graži Venta. Čia vasaros vakarais lakštingalų čiulbesys viliodavo ne vieną praleisti atostogas. Papilės miestelis ir savo praeitimi garsus. Čia klebonavo prel. Jarulaitis. Čia prie miestelio prie čiurlenančios Ventos, aukštoje kalvoje, Papilės kapuose, ilsisi Simono Daukanto palikai.

Būdavo tėvas prie Vėntos, netoli miestelio, turėjo ūkį, tačiau ūkio darbo jis nemėgo. Jis laikė samdytą šeimyną, kuri tą ūkį apdirbdavo, o jis pats su šeima gyveno Papilės miestelyje, kur turėjo pasistatęs namus. Tėvas mėgo lengvai gyventi. Jis buvo iš nedaugelio, kuris tuomet mokėjo gerai rašyti ir skaityti, todėl lengvai galėjo prieiti prie visos miestelio inteligentijos, svarbiausia -- viršaičio ir teisejo. Todėl ne tik miestelėnai, bet ir apylinkių kaimiečiai kreipdavosi į Būdavą patarimų ar užtarimų. Jis suprato, ką reikšia mokėti rašto, todėl ir sūnų Stasių nutarė leisti į mokyklą. Tokiu būdu Stasius pateko Šiaulių gimnazijon.

1926 metais pereidamas iš šeštos į septintąją klasę, radau Būdavą likusį antriems metams. Pasitaikė, kad patekau su juo į vieną suolą. Čia ir prasidėjo mūsų artima pažintis ir bendri mokslo vargai. Jis buvo stropus mokinys,

vis su dėmesiu klausydavo pamokas. Tačiau jam nesisekė. Ypač realiniuose moksluose, nors vis su dėmesiu klausė pamokų.

Pradedant penktąją klasę buvo įvestos trys paralelės klasės: realinė, humanitarinė (lotynistai) ir komercinė. Kiekvienas galėjo pasirinkti, kurioje klasėje nori mokytis. Realinėje klasėje buvo dėstoma mažiau mokslo dalykų kaip kitose klasėse. Nereikėjo lotynų kalbos, mažiau kreipė dėmesio į literatūros mokslą, istoriją, bet matematiniai mokslai buvo sustiprinti. Būdas pasirinko realinę klasę. Kodėl jis pasirinko klasę, kur mokslo dalykams jis turėjo mažiau noro ir gabumo? Mano manymu, jis galvojo būti gydytoju, nes ir tėvelis, kiek žinau, norėjo, kad Stasius būtų Papilėje gydytojas.

Mėgo jis literatūrą ir lietuvių kalbą, ir čia jam lengvai sekėsi rinkti penkiukes.

Būnant septintoje klasėje atėjo naujas lietuvių kalbos mokytojas telšiškis Rubaževičius, kuris buvo jau mūsų universiteto auklėtinis. Jam atėjus pasirodė, kad mes visi lietuvių kalbos nemokėjome, ir kalbėjome kažkokiomis įvairiomis sugadintomis tarmėmis. Prie mokytojo Rubaževičiaus teko pradėti iš naujo mokytis lietuvių kalbos. Būdas greitai pasidarė pirmuoju mokiniu.

Būdamas septintoje klasėje jis savo būdu pasikeitė, bet niekastuomet į tai nekreipė ypatingo dėmesio. Tačiau klasės draugai kažką pastebėjo.

Gimnazijos rūmuose buvo vakarinė suaugusių gimnazija. Kažkas pastebėjo iš klasės draugų, kad Būdas susitinka su viena gimnaziste iš suaugusių gimnazijos. Jis buvo nepaprastai kuklus, vos keliais žodžiais su ja persimesdavo ar palydėdavo iki klasės durų, o šiaip jokios draugystės tarp jų nebuvo. Netrukus pasirodė mažas rinkinėlis jo eilėraščių "Širdies stygoms virpant", kurį išleido savaitraštis "Šiaulietis". Reikia manyti, kad tam pirmam jo literatūriniam darbui impulsą davė paminėta platoniška meilė.

Tie pirmieji literatūriniai bandymai esą vykę, taip mums aiškino klasėje mokytojas Rubaževičius. Net per pamokas iš jo eilėraščių buvo imami pavyzdžiai, kaip reikia tikrai lietuviškai rašyti.

Kaip jau minėjau, jam jokie realiniai mokslai nesisekė, ir jis liko trečioms metams septintoje klasėje, turėdamas penkiukes iš lietuvių kalbos ir literatūros. Sekančiais 1927 metais Būdavo Šiaulių gimnazijoje jau nebuvo. Jis dingo ne tik iš Šiaulių, bet ir iš

(Nukelta į 6 psl.)

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE
KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽA — GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE
JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros plažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Atidaroma vasarą, nuo BIRŽELIO 18 D. iki RUGSĖJO MĖN. 15 D. ir jau DABAR priimami užsakymai.

Kreipitis: DR. ED. JANSONAS, 15 ROSEDALE ST., BOSTON, MASS. 02124. TEL. 288-5999, o p BIRŽELIO 18 D. tiesiai į vilą AUDRONĖ — CAPE COD, MASS., MARIJA JANSONAS.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

Horacijus lietuvių kalboje

(Atkelta iš 5 psl.)

tuviams aš nepavydžiu, bet man neapsakomai gaila, kad mozūrai pamiršta savo kilmę". Taip, Horacijaus poezijos veikiama, Sarbievijus išgarsino Lietuvos vardą Europoje.

Lietuviškąjį XIX amžiaus pradžios klasicizmą (Pošką, Stanevičių, Valiūną ir kitus) Horacijus bus veikęs daugiaumetisio, Horacijaus įtakoje Boileau formulotieji prancūziškojo klasicizmo dėsnių buvo perimti lenkiškojo klasicizmo, o lietuvių klasiškai rašę veikiausiai lenkų klasicizmo praktikos (Kraščickis, Karpinskis, Naruševičius ir kiti) ir teorijos (ypač kiek vėliau Euzebijaus Slovackio suformuluotos vadovėlyje iškalbos ir poezijos taisyklės 1826.). Nors tuo metu lietuvių rašy-

tojų dėmesys romėnų poezijai buvo gan gyvas, -- buvo net verčiami kai kurie Vergilijaus ir Ovidijaus veikalai, nekalbant apie jau ir seniau populiarius antikinių pasakėčių vertimus, -- tačiau apie lietuviškus to laikmečio Horacijaus vertimus ar sekimus Didžiojoje Lietuvoje kaip ir nieko nepatiriame. Čia retą išimtį sudarytų nebent nebaigtu rankraščiu paliktas D. Poškos lenkų - lotynų - lietuvių kalbos žodynas, kuriame esama ir Horacijaus vertimų. Užtat Mažojejo Lietuvoje poetas Endrikis Budrius (1783-1852) paliko mums du apie 1820 metus Horacijaus metru rašytus lietuviškus eilėraščius, pirmą kartą V. Biržiškos paskelbtus "Nežinomuose senuose lietuviškuose tekstuose" (Tauta ir Žodis VII, 1931). Štai vienas iš jų:

Pawasaris

Snego Drobe sutripi, Skreiste Natūros deng
Žemės Rubą žalei; tukstanczu Tukstanczei
Gaun Butybę iš naujo,
Saules Spindulus gerdami.

Medzei wel atsigij, Pūpels sprogst linksmai,
Atwer Waisui Durris, Zedą gimdydamos;
Isz Kruteliu Natūros
Pasisotin kiek Gywastis.

Pempes bluzgin Sparnus, dzaugias Pawasario,
Wytureliu Balsai skambin be Palowos
Gulbes traukia per Urą,
Tewą auksztajį girdamos.

Veikiausiai dėl dar iš rusų paveldėto vadinamųjų "lotynininkų", lotyniškosios, taigi vakarų Europos kultūros atstovų, niekinimo, gal dar ir dėl gerų senovės kalbų mokytojų stokos, atsikūrusios nepriklausomos Lietuvos visuomenėje, priešinai įprastiniam vakarų Europos tautų nusiteikimui, vyravo nepalanki pažūra į humanizmą, ypač į romėnų ir graikų kalbos mokymus ir antikinių autorių skaitymą paremtą humanistinį mokslinimą. Šio laikotarpio negalima būtų lyginti nei su davusiu ir lietuvių literatūrai pradžią stiprių XVI amžiaus Lietuvos humanizmu, nei su XIX amžiaus pradžios 1804-1825 metų Vilniaus universiteto profesoriaus Grodeko (Gotfridas Ernestas Grodeck, 1762-1825) iš Vokietijos atneštu stipriu naujuoju humanizmu, ne tik aukštai pakėlusiu senovės kalbų dėstymą Lietuvos ir visos tometinės Vilniaus apygardos mokyklose, bet ir garsiajame Grodeko klasikinės filologijos seminare išugdžiusiu gausią vadinamąją lietuvišką lenkų poetų mokyklą su A. Mickevičium priekyje ir pradėjusiu veikti ir prasidedančio tautinio lietuvių atgimimo atstovus, kaip S. Daukantą, S. Stanevičių, Valiūną ir kitus. Vis dėlto bendras Lietuvos kultūros kilimas ir lietuviškosios aukštesniosios bei aukštosios mokyklos sukūrimas skatino daugiau domėtis ir Horacijum: kaip ir kiti du žymieji Augusto meto romėnų poetai Vergilijus ir Ovidijus, ir Horacijus tebebuvo aukštesniosiose gimnazijose klasiškai einamas autorius. 1928 m. pasirodė K. Kepalo Parinktos Kvinto Horacijaus Flakko giesmės (odės) su komentarais ir žodžiais, 1934 m. M. Račkauskas Q. Horatius Flaccus, Parinkti eilėraščiai, Kai kuriuos Horacijaus kūrinius, ypač odes,

deris. Švietimo M-jos Knygų komisijos leidinys Nr. 469, Kaunas, 1936. Šiame leidinyje išverstos odės I, II, 14, 38, II 10, epodas 10 ir jambais perteiktos (originalė heksametrai) satyros I 1, 9, laiškai I, 4 ir garsioji Ars poetica.

Šiek tiek verstinės Horacijaus poezijos yra ir A. Churgino pokario leidinyje iš antikinės poezijos, Vilnius, 1957. Tad Vergilijus ir dabar dar mums nevisai svetimas, jis ir mums dar nėra "miręs".

PROLOGAS IR EPILOGAS

Ėjusiems vyresniosiose gimnazijos klasėse Horacijų dažnai tekdavo net atimtinai mokyti ir paskutinę trečiosios odžių knygos giesmę, formaliai trijų pirmųjų knygų, iš esmės visų keturių odžių knygų ir net visos Horacijaus kūrybos epilogo, garsiąją odę III, 30 Exegi monumentum... Pirmieji šios giesmės žodžiai tapo net priežodžiais, įsakniai nusakantieji nenykstantį kurio atlikto darbo vertę.

Senesnioji išeivių karta, tebe lankiusi rusiškas gimnazijas, veikiausiai dar tebeatsimena ir gi atimtinai mokyti rusišką šios odės sekėjo garsaus poeto Puškino (1799-1832) eilėraštį

Ja pamiatnik sebje vozdvig nerukotvornyj:
K nemu ne zarastet narodnaja tropa,
Lietuviškai šio eilėraščio pradžią galėtume ir taip sueiliuoti: Aš sau paminklą pastačiau ne rankų darbo: Prie jo žolė nebeužžels taustos takai.

Šio Horacijaus epilogo atitikmuo yra odė I, 1 - prologas pirmosioms trimis odžių knygoms.

VASAROS ATOSTOGAS

kviečiame praleisti CAPE COD'E

MEŠKOJE

CAPE COD žaluma; ATLANTO vanduo šildomas Golf'o srovės; SILVER BEACH smėlis; Lietuviška aplinka ir geras maistas, suteikia puikias sąlygas pavasaroti bei pailsėti.

SPORTO mėgėjams: sail-fish būriuoti, teniso aikštė, ping-pong, krocketas.

Vakare TĖVAMS išvykus prižiūrimi vaikai.

SEZONĄ pradėdame BIRŽELIO mėn. 18 d.

MEŠKA

42 BEACH STREET

MONUMENT BEACH

CAPE COD, MASS.

Tel. (617) 759-3251

Prologą ir epilogą sieja ir tas pats asklepjadiškas metras, šių trijų giesmių rinkinyje tik šiose odėse išskirtinai ir te pavartotas. Prologo pradžioje poetas kreipiasi į savo globėją Mecenatą. Kiekironiškai pasisakęs apie įprastus romėnų siekius bei pomėgius, gale Horacijus tariasi galėsiąs laimingas didžiulis, jei Mecenatas pripažins jo kūrybą vertą gretinti su didžiųjų graikų lyrikų kūriniais. Tad Horacijus čia pasisako, kad jis poetinę kūrybą laiko savo pašaukimu. Romoje tatau buvo neįprasta, o būti ly-

riku tebebuvo ir visiškai naujiena.

Epiloge Horacijus sakosi pasistatęs sau amžiną paminklą. Kol Roma gyvuos, - o Romos amžinumu buvo tikėta, - jo garas tolydžio augs. Bus garsinama, kad žemės kilmės Apulijos sūnus tapo galingu ir pirmas ajolų giesmę, t.y. poeto Alkajaus ir Spafos, giedojęs italų lyra. Tad mūza turinti didžiulis nuopelnas ir vainikuoti jam galvą Apolono gebene (hedera).

Čia pateikiu šių dviejų odžių savo vertimo bandymą.

Prologas (odė I, 1):

Mecenatai, garbus ūgli karališkas,
Tu ir prieglobstis man, ir gražmena brangi!
Kai kuriem vežimu dulkes olimpiškas
Geriant sąla širdis: ratų įkaitintų
Nekliudyta baigmė, palme papuošdama,
Kelias juos į dievus, žemių vairuotojus.
Šitas mėgs, kai sviri aukštinti lenkėmis
Puls kviritų minia triguba pagarba.
Tam smagu, jei savan supila sau svirnan,
Kas tik libiškose šluojama laituose.
To, kurs savo gimtus trupina kirstuvu
Džiaugdamas arimus, lobiais atališkais
Niekas neprievilius eldija kipriška
Raižyt Mirtos bangų drebančia širdimi.
Su Ilaro vilnim runglantis atkakliai
Piečiui, giria bangus mieste gintam pirklys
Rimtį savo laukų: taiso tuojau laives,
Sutrunkytas, stokos neišmanus kentėt.
Kitas meilys taurių senstančio masiko,
Valandėlę nuvogt geis nuo žiokios dienos:
Čia patįs po žaliu pasilikas arbutu,
Čia vėl galvą priglauš prie virulių šventų.
Tuos vilios stovykla ir sujaugti gausmai
Rago su trimis motinų prakeiktan
Traukt karan, Po dangum šaltu medžiotojas
Tvylos, glėžną namie žmoną užmiršdamas:
Be kur ištikimi kurtai elnė išvys
Ar kur šernas smarkus vytus pradėręs tinklus.
Gi mane hedera, dainių kaktos gražna,
Kels Olimpan dievų: alkas mane vėsus
Ir satyrų būry nimfos skrajodamos
Skirs iš tarpo minios, jeigu tik vamzdeliu
Grot Euterpė nedraus ir Polihimnija
Lesbo citros stygų derinti neprivengs.
Lyros dainių draugėn jei tad mane skiri,
Iškilmingu žvaigždės sieksiu galvoviršiu.

Epilogas (odė III, 30)

Kurt paminklą baigiau: varį jis pergyvens,
Už karališkas kils piramidės aukščiau.
Jo nei liūtis graužili, nei siautulyš audrų
Nevalios sunaikint, nei nesuskaitomos
Metų eilės eilių, nei pragaištis laikų.
Mirsiu ne suvisam: manojo "aš" dalis
Libitinos išvengs: be paliovos nauja
Augsiu šviežias garbe, kol Kapitoliūn
Laipais žengs palytom su mergele žynys.
Kur Aufido sraunuo krioklia ir kur saurus
Iš prastolių didžiai Daunas kaimietiškom
Viešpatavo gentim, gandas garsins, kad aš
Pirmas ajoliškai dainai itališkus
Darniai taikiau garsus. Nuopelnus išdidžiai
Užtarnautus priimk ir maloningai man,
Melpomene, garbus delfišku lauru juosk.

ST. ANTHONY
SAVINGS & LOAN ASSOCIATION
Joseph F. Gribauskas
Executive Secretary

4³/₄%
ON INVESTMENTS
Units of \$100.00
Dividend Checks
Mailed Quarterly

5%
ON BONUS SAVINGS
Units of \$1,000.00
For 3 Years
Dividends Paid
Quarterly
or Compounded

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS • 60650
Phone (Area Code 312) 656-6330

HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By the 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

S. BŪDAVĄ

PRISIMINUS...

(Atkelta iš 5 psl.)

Papilės. Tik daug vėliau sužinojau, kad Budavas jau buvo Kaune Kunigų Seminarijoje.

Dažnai pasitaiko, kad didieji žmonės savo talentą suranda prieš savo norą. Reikia pripažinti, kad Budavas mūsų literatūroje buvo didelistas. Taip pat jis buvo talentingas pamokslininkas. Kas neprisimena Budavo pamokslų per radiją, per tautines iškilmes. Jo pamokslai buvo turiningi ir sakomi gražia lietuvių kalba.

HELP WANTED MALE

THE
CLEVELAND
PNEUMATIC
Tool Co.

3784 E. 78 St.
Cleveland, Ohio
341-1700

A Subsidiary of
PNEUMO-DYNAMICS
Corp.

MACHINISTS
TO WORK ON
AERO SPACE
MISSILE and
Aircraft Components

KELLER-
HYDROTEL

Contouring and profiling
Machines

HORIZONTAL
BORING
MILLS

TURRET
LATHES

GAP TURRET
LATHES

ENGINE
LATHES

MILLING
MACHINES

RADIAL
DRILLS

NUMERICAL
CONTROLLED
MACHINES

GAUSITE GERĄ VALANDINI
ATLYGINIMĄ IR VISUS PRIEDUS

Interviewing Hours

8:15 A.M. to 5 P.M.

OR CALL

341-1700

for an interview convenient
for you.

MALE OR FEMALE

OPPORTUNITY FOR
PHYSICAL THERAPIST
IMMEDIATE OPENING FOR REGISTERED PHYSICAL THERAPIST IN 500 BED HOSPITAL. COMPLETELY MODERN FACILITIES. SALARY COMMENSURATE WITH EXPERIENCE AND ABILITIES. FRINGE BENEFITS.

WIRE CALL OR WRITE TO
PERSONNEL DIRECTOR
WESLEY MEDICAL
CENTER

550 NORTH HILLSIDE
WICHITA, KANSAS 67214
(53-62)

Professional openings exist for
NURSING SUPERVISOR-HEAD
NURSE REGISTERED NURSES &
L.P.N.'S & DIETICIANS
PHYSICAL THERAPISTS

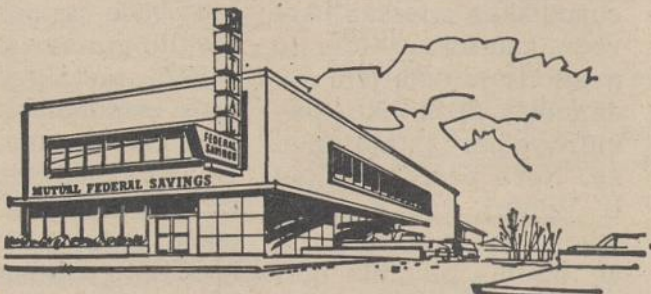
Positions available immediately in a skilled nursing home associated with an acute short term hospital. Easily accessible to both Twin Cities and Duluth, Superior area. Liberal personnel benefits. Salary open. Apply or send resumes administrator of Grantsburg Hospital, Inc., Grantsburg, Wis. (58-64)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Metinis dividendas **4³/₄%** išmokamas du kart per metus už visas taupymo sąskaitas.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

ČIURLIONIO ANSAMBLIO ir ŠV. KAZIMIERO LITUANISTINĖS MOKYKLOS TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPĖS "SUKTINIS" KONCERTAS-VAKARAS

SLOVĖNŲ AUDITORIJOJE

1967 m. birželio 3 d., 8 val. vak.

Bilietai gaunami paskambinus telef. 681-9143 ar IV 1-9928. Po programos šokiai ir vaišės.

JAUNIMO DĖMESIUI!

Baigusieji šiais metais gimnazijas (high schools) ir norintieji įstoti į Akademinių Skautų Sąjungą, kviečiami registruotis šiais telefonais: fil. M. Švarcienė 944-2179 ir fil. A. Gedris 481-8025, kur bus suteiktos smulkesnės informacijos apie tolimesnį akademišką skautišką veikimą.

"VISUOMENĖ KALBA" -- tokie temai ir visuomenei svarbiems klausimams svarstyti šaukiamas susirinkimas birželio 1 d., 7 val. vak. Willson Junior High auditorijoje (1625 E. 55 gt.) Pokalbyje, be eilės

Clevelandą atstovaujanti futbolo komanda -- Stoke City iš Anglijos pasirodys Stadione gegužės 31 d., 8 val. v. susitinkant su Chicago atstovaujančia Capliari iš Italijos.

miesto tarybos narių, kaip J. Bell, C. Cain, Ed. Turk, W. Latkovic, dalyvaus eilė atstovų iš visuomeninių organizacijų, o taip pat ir policijos bei gaisrininkų vadovybės.

Žada būti iškeliama labai svarbūs Superior ir kt. artimųjų gatvių rajono gyventojams rūpimi klausimai.

KONCERTAS

Čiurlionio Ansamblio

ir Tautinių Šokių grupės "Suktinis" pavasario koncertas, įvyks birželio 3 d. Slovėnų Auditorijoje. Pradžią 8 val. vakar. Bilietus galima įsigyti jau dabar, skambinant M. Aukštuoliui tel. 481-9928 arba Čiurlionio Ansamblio pirmininkui V. Plečkaičiui tel. 731-7699. Koncerto dieną bilietų kasa bus atidara nuo 7 val. vakaro. Po programos šokiai ir vaišės.

SV. KAZIMIERO KOLEGIJAI RINKLIAVA

Pontifikalinė Sv. Kazimiero Kolegija Romoje ruošia N. Lietuvai kunigus, o dabartiniu metu išeivių lietuvių parapijoms, sudaro galimybes kunigams įsigyti aukšto mokslo laipsnius Romos žymiuose universitetuose. Mūsų, kaip lietuvių katalikų, pareiga paremti auką šią garbingą įstaigą, kad ji galėtų sustiprėti, išsilaikyti ir savo paskirtį atlikti. Ši proga kaip tik atsirado. Gegužės 28 d., Clevelando Sv. Jurgio parapijos klebonas B. Ivanauskas, lietuvių reikalų rėmėjas, paskyrė rinkliavą per visas Mišias Sv. Kazimiero Kolegijai. Rinkliavos vokai išdalinti parapijiečiams. Kiekvienas prašomas prisidėti, kad ir mažiausia, bet savo paties asmenine auka. Gera būtų, kad prisidėtų ir organizacijos.

Ne visi lietuviai dalyvavo Sv. Jurgio parapijos pamaldose, todėl prašomi savo auką pasiųsti Sv. Jurgio parapijos klebonijon arba tiesiog į Romą šiuo adresu:

Pontificium Collegium Lituanum (arba rektorius vardu — Msgr. L. Tulaba) Via Casalmonferrato, 20 Rome 4, Italia. Aukų vokai gaunami Sv. Jurgio parapijos klebonijoje, Dirvos red., Baltikos ir Patrios krautuvėse. Norintieji gauti daugiau informaciją gali kreiptis į Kolegijos įgaliotinį A. Tamulionį, 414 Bratenahl Rd., Bratenahl, Ohio 44108. Tel. 851-2524.

PARDUODAMAS

šaldytuvas — (freezer)
923 E. 72 gt.
tel. 431-1382.

ISNUOMOJAMI

3 kamb., be baldų ir vonia.
1053 E. 71 gt. pasir. viršuj ar apačioj.
Teirautis 361-0989.
(62-64)

NAUJOSIOS PARAPIJOS RAJONE

Euclid Barber Shop
559 East 185 Street
lietuvių kirpėjas — Vincas Gelgotas.

Kirpykla atidara nuo 8 val. ryto ligi 6 val. vak., išskyrus trečiad. šeštadieniais ligi 5 val. vak.
(61-66)

• Prieš atnaujindami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokesčių paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

DETROIT

PRADEDA SEZONĄ

Vasarvietė "Nida" prie Lobdell ežero, 16228 Highland Beach, Linden, Mich. savo sezoną pradeda Memorial šventės savaitgalyje. Pakankamai yra stalų, valgyklai, laivų žuvalimui, vietos stovyklavimui ir keltą namelių vasarajimui. Čia pat išduodami ir žuvalimo leidimai.

Detroito ir apylinkių lietuvių visada laukiami svečiai.

Savininkai Kodačiai

BIRŽELIO MINĖJIMAS

Sekmadienį, birželio 11 d. 5 val. vakare, detroitiečiai renkasi lietuvių Namuose, bendrai su estais ir latviais, paminėti liūdnąsias birželio dienas, primenantias Lietuvos okupaciją ir deportacijas Sibiran.

Kasmet vis mažėjant dalyvių skaičiui, vis mažiau dėmesio susilaukiant iš savųjų ir svetimųjų pusės, minėjimo rengėjai, Pabaltijo tautų komitetas, šiais metais ryžtasi liūdnąjį minėjimą praversti vien tik savųjų tarpe, kartu, bandant akcentuoti tarpusavio visų pabaltiečių solidarumą ir bandant siekti artimesnių ryšių tarp estų, latvių ir lietuvių.

Programa bus trumpa ir nevarginanti. Kalbėtojai (po vieną iš trijų tautybių) ribojami 5 min. kiekvienas. JAV himną giedos Pr. Aaranka, susirinkusieji kviečiami giedoti kartu visų trijų valstybių himnus. Jų tekstų žodžiai bus išdalinti atskirai. Atidarymo invokaciją skaitys latvių evangelikų kunigas, uždarymo maldą praves kun. Br. Dagilis. Meninėje dalyje lietuvių atstovaus smuikininkė Leonora Michaels ir taut. šokių šokė "Šilainės" ansamblis, vad. G. Gobienės.

Po to, Pabaltijo tautų komitetui priklausiančios ponios ir panelės visus surinkusius pavaišins kava ir savo tautoms būdingais kepsniais. Tiek įėjimas į minėjimą, tiek ir vaišės — nemokamai ir jokių rinkliavų nebus. Norintieji galės papaukoti faktinoms ruošimo išlaidoms padengti.

Jungtiname Pabaltijo tautų komitete šiais metais lietuvių atstovauja Al. Asašaitis, uoliai talkinamas kitų komiteto narių, mūsų studentijos atstovų: D. Majauskaitės, A. Tamulionytės ir R. Suksausko.

Jungtiname Pabaltijo tautų komitete šiais metais lietuvių atstovauja Al. Asašaitis, uoliai talkinamas kitų komiteto narių, mūsų studentijos atstovų: D. Majauskaitės, A. Tamulionytės ir R. Suksausko.

(k)

LOS ANGELES

JAUNIMO ŠVENTĖ

Pietų Kalifornijos lietuvių jaunimo šventė įvyks birželio 3 d. (šeštadienį) 6 val. vak. International Instituto patalpose, 435 S. Boyle Ave., Los Angeles. Programoje dalyvauja lituanistinės mokyklos, LB tautinių šokių grupė, Jaunimo ansamblis ir jungtinis choras. Be to, bus suvaizdinta "Rugiapūtės pabaigtuvės", režis. akt. J. Kaributas. Šiai šventei suorganizuoti ir pravesiti sudarytas komitetas: O. Razutienė, muz. G. Gaudauskienė, I. Medziukas ir E. Radvenis. Jiemstakininkauja: rašyt. Alė Rūta, pianistė O. Barauskienė, muz. A. Narbutas, pianistė J. Puškorienė, D. Razutytė ir kt. Dekoracijas piešia dail. A. Žaliūnas. Programa bus įvairi ir įdomi. Kiekvienas apsilankęs turės progos pamatyti mūsų jaunimo sugebėjimus. (m)

ISKILMINGAS PARTIZANŲ MINĖJIMAS

Pagaliau ir Los Angeles lietuvių šaulių ir ramovėnų iniciatyva balandžio mėn. 30 d. bažnyčioje pamaldomis ir po to parapijos salėje iškilmingai paminėjo 1941 birželio 22-23 sukilimo ir antrosios bolševikų okupacijos partizanų jų nuopelnus ir aukas.

12:30 val. lietuvių partizanų minėjimą atidarė ats. maj. Liaudanskas, kuris savo įžanginėje kalboje trumpai apibūdino lietuvių partizanų atliktus uždavinius ir jų pasiaukojimą.

Po to sekė teisin. Paltaus šiai dienai pritaikyta pasakaita. Čia Paltus išsamiai ir vaizdžiai atpasakojo klasitinę bolševikų ir jų raudonosios armijos įsiveržimą į Lietuvą, jų žiaurumus — totalinį lietuvių žudymą ir deportacijas. 1941 m. birželio 22 d. prasidėjus vokiečių su rusais karui, lietuvių tautos sukilimą, partizanų narsius žygius, jų aukas ir nuopelnus. Čia paskaitininkas pažymėjo, kad šis lietuvių tautos prieš bolševikus sukilimas, kaip ir pati pagrindinė veikla, nebuvo padiktuota iš "viršaus" Tai buvo visos eilės pagrindinio organizacijų, jų vadų atskirų iniciatyvos, su bendru tikslu išplaukusiu iš visos tautos valios

Meninę dalį gražiai išpildė L. Zaikienė, padainavo akompanuojant p. Metrikienei. Apeikienė įspūdingai padeklamavo pora partizanams skirtų eilėraščių.

expo67

MONTREALYJE

15 min. nuo EXPO išnuomojami privačiai dideli patogūs kambariai su virtuve. \$10.00 dienai už kambarį su dviguba lova.

Vasarnamiai Laurentian kalnuose, prie didelio gražaus smėlėto ežero. Prašom užsisakyti iš anksto. A. Gaurys, 7730 Broadway, La Salle, Montreal 32, Quebec. Tel. 366-8528.

7 SKIRTUMAI

1. Kairėje esančio namo stogas ilgesnis; 2. Namų dešinioji pastogė platesnė; 3. Tvoros vidurinis skersinis išlindęs; 4. Skaičius "9" ant dviratininko nugaros skirtingai nupieštas; 5. Dviratėio stabdžių kabelio išlenkimas skirtingas; 6. Kabelis prijungtas prie stabdžių; 7. Mūro kampas yra arčiau žiūrovų.

HELP WANTED MALE

1ST CLASS TOOL MAKERS
DIE CAST DIE MAKERS
MACHINISTS
Must be fully experienced. Good wages overtime, wages. Air conditioned shop.
Opportunity to Diversify
ENTERPRISE TOOL & DIE
4940 Schaaf Lane, Cleveland, Ohio 351-1300
(60-62)

WANTED EXPERIENCED TOOLMAKERS
For Die and Fixture work. Must be able to do work on their own. Small tool room, good hourly rates & benefits.
Call between 9-4
PREMIER MFG. CORP.
1985 W. 85th St., Cleveland, Ohio 216 — 281-9260
(58-67)

MAINTENANCE MECHANIC
FORK LIFT TRUCKS
Mechanic should have experience with Towmotors & Payloaders. Experienced changing engines required. Plant works 3 shifts per day, overtime available.
Contact Mr. E. J. Henderson
ALLOYS & CHEMICALS CORP.
4365 Bradley Rd. S.W., Cleveland, O. 661-8600
(60-62)

MAINTENANCE ELECTRICIAN
Experienced in electric motor repair, heavy machinery, running conduit, & rewiring.
Plant works 3 shifts per day, overtime available.
Contact Mr. E. J. Henderson
ALLOYS & CHEMICALS CORP.
4365 Bradley Rd. S.W., Cleveland, O. 661-8600
(60-62)

WANTED AT ONCE
1ST CLASS SKILLED
JIG BORE
OPERATORS
O.D. & I.D. GRINDERS

LATHE HANDS

HARDINGE OPERATORS

INSPECTORS

LAP HANDS

Must have experience on precision & prototype work. And be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerances. All fringe benefits & overtime.

SPEEDRING CORP.

711 E 11 Mile Rd.
Warren, Mich.

(62-64)

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

MAJOR LEAGUE PRO SOCCER FOOTBALL
CLEVELAND STADIUM

ATIDARYMO RUNGTYNĖS!
Trečiad., geg. 31 — 8 v. v.
CLEVELAND-STOKE CITY (ANGLIJA)
SU CHICAGO-CAGLIARI (ITALIJA)

Bilietų kainos:
Ložės, rezerv. bil. \$5, \$4, \$3
Bleachers \$2
(Tik rungtynių dienai)

Isigyti:
Richman's
736 Euclid
ar
Stadione — Gate A

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND

HOME and
REMODELING
LOANS
...
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Liepsnijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue EN 1-1763
936 East 185th St. KE 1-7770

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SAJUNGOS SEIMO

proga **birželio mėn. 3 d.** rengiamas

BANKETAS

Sheraton-Chicago viešbutyje, 505 North Michigan Ave., Chicago, Ill.

MENINĘ PROGRAMĄ
ATLIKS

NERIJA LINKEVIČIŪTĖ

Solistė

Nerija Linkevičiūtė,

solistas Jonas Vaznelis ir

kompozitorius Darius Lapinskas.

Šokiams gros Markausko kapela.

DARIUS LAPINSKAS

7:30 val. vak. kokteiliai
"Tropical" salėje.

8:15 val. vak. banketas
"Boulevard" salėje.

JONAS VAZNELIS

lėjimas — \$10.00 asmeniui.

Bilietai iš anksto gaunami pas B. Paplėniene,
5647 So. Wood Street,

Chicago, Ill. 60636. Tel. RE 7-8186.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Mirusiųjų pagerbimo (Memorial Day), proga Dirva nepasirodys savo gegužės 31 d. laida.

Pašto įstaiga neveiks gegužės 30. Bus pristatomas tik "special delivery" siuntos. Taip pat bus išimamos pašto siuntos iš dėžučių.

• ALT S-gos Elizabetho skyrius, aktyviai reiškiantis savosios spaudos remimo darbuose, papildė savo įrašą Vilties draugijai 40 dol.

• Agr. J. Kregždė, iš Cincinnati, Ohio, savo įrašą Vilties draugijai papildė atsiunčiant 10 dol.

• Adv. Shallna, Lietuvos garbės konsulas, yra paskirtas Shriner's testamentų ir palikimo komisijos nariu. Kaip žinoma, Shriner's Amerikoje turi apie 20 ligoninių ir dabar Bostone stato naują, už puspenkto milijono dolerių.

SAS STOVYKLA

Šių metų SAS vasaros stovykla įvyks 100 mylių nuo Montrealio, gražiojoje Kanados gamtoje, naujojoje lietuviškoje stovyklavietėje, rugpiūčio 22 iki rugsėjo 2 d. Stovyklos registraci-

ja vyks per draugovių valdybas. Norintieji stovykloje dalyvauti tai praneša savo draugovės valdybai, kuri nutaria leisti ar neleisti studentui registruotis. (Mat, stovykloje draugovių valdybos bus atsakingos už savo narius).

Kadangi vietų skaičius yra ribotas, neužsiregistravę studentai nebus priimami į stovyklą. Taip pat studentai be draugovės valdybos leidimo -- nebus priimami. Registracijos lapai turi būti gražinti SAS Valdybai iki rugpiūčio 1 d. Draugovės pirmininkas pasirašo kiekvieną registracijos lapą. Registracijos mokes- tis \$5.00.

Stovyklos mokestis \$45.00.

Stovyklos metu bus organizuojama ekskursija į EXPO 67, Montrealyje. Darbo dienos savaitgalį bus Lietuvių Diena. Kadangi Montrealyje nakvynės sunkiai gaunamos, iš anksto šiam savaitgalii užsiregistravusiems bus parūpintos nakvynės. Kaina -- maždaug \$5.00 nakčiai. Registracijos mokestis šiam reikalui \$2.00. Daugiau žinių parūpins Montrealio draugovė.

Norėtumėm pabrėžti, kad stovyklos registracija vyksta per draugovių valdybas, be kurių leidimo niekas nebus stovyklon priimamas.

SAS Valdyba

KRIKŠČIONIŲ DEMOKRATŲ KONFERENCIJA

LKDS Centro Komiteto nutarimu Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjungos konferencija šaukiama š. m. birželio 24-25 d. Chicagoje.

Konferencijos posėdžiai ir šeštadienio vakaro atstovų bei kviestinių svečių pokylis vyks Tėvų Jėzuitų Jaunimo Centre.

Konferencijos šeimininku yra LKDS Chicago skyrius, kuriam pirmininkauja Dr. K. Šidlauskas.

KORĖJŲ-SAVANORIŲ SUSIRINKIMAS

Gegužės 7 d., Chicagoje, įvyko metinis LKSK S-gos Chicago skyriaus narių susirinkimas. Paskaitą skaitė Centro Valdybos pirmininkas prof. dr. K. Gudaitis. Jis palietė ir nagrinėjo neigiamus spaudos atsiliepimus apie 1918-1920 metų savanorius - kūrėjus. Savanoriai yra savanoriai, o už jų nuopelnus įstatymu jie pavadinti KŪRĖJAIS. Mobilizuoti jų nereikėjo. Tuo reikalu susirinkimas nutarė tinkamai reaguoti.

Susirinkimas, išklauses tris kadencijas pareigose išbuvusios Valdybos pranešimus ir ataskaitas, jos darbus užgyrė ir padėjo už gražų pasidarbavimą. Senąją valdybą sudarė: savanoriai-kūrėjai -- J. Tamulis, J. Sabaliauskas ir J. Kanišauskas. Naujon valdyvon vienbalsiai išrinkti: K. Petrauskas, J. Grybauskas, J. Vilutis ir K. Karoblis.

Naujos valdybos adresas: K. Petrauskas, 4429 S. Talman Ave., Chicago, Illinois 60632.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SAJUNGOS SEIMAS

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SAJUNGOS
SEIMO (DEŠIMTOJO)

įvykstančio 1967 metų birželio mėn. 3 ir 4 dienomis.

Chicago-Sheraton Hotel
505 North Michigan Ave.
Chicago, Illinois.

D I E N O T V A R K Ė

Pentadienis, birželio 2 d.

Sąjungos mirusiųjų narių pagerbimas Šv. Kazimiero kapinėse. Renkamasi 5:30 v. v. prie A. A. A. Olio kapo 12 bloke.

Šeštadienis, birželio 3 d.

11-12	Registracija.
12-1:30	Iškilmingas Seimo Posėdis — San Juan salėje
a) Seimo atidarymas, himnai, mirusiųjų pagerbimas — Chicago skyriaus pirmininkas;
b) Sąjungos pirmininko žodis — Jonas Jurkūnas;
c) Tautinė idėja ateities perspektyvoje — Vytautas Abraitis;
d) Sveikinimai;
e) Seimo prezidiumo sudarymas.
1:30-3	Darbo posėdis:
a) Seimo komisijų sudarymas;
b) Sąjungos pirmininko pranešimas;
c) Sąjungos išdininko pranešimas;
d) Revizijos Komisijos pranešimas;
e) Diskusijos dėl pranešimų.
3:15-4:30	Darbo posėdis:
a) ALTo reikalais pranešimas;
b) BALFo reikalais pranešimas;
c) Lietuvių Tautinio Sąjūdžio vadovybės pranešimas;
d) Diskusijos dėl pranešimų.
4:45-6:15	Darbo posėdis:
a) 50 metų nepriklausomybės paskelbimo sukaktis 1968 m. — Dr. Algirdas Budreckis;
b) Skyrių atstovų pranešimai;
c) Diskusijos dėl pranešimų.
7:30	Banketas:
a) 7:30 rinkimosi laikas — Cocktails Tropical Room;
b) 8:15 banketas — Boulevard Room.

Sekmadienis, birželio 4 d.

9	Komisijų posėdžiai.
10	Pamaldos.
12-2	Darbo posėdis:
a) Mandatų komisijos pranešimas;
b) Nominacijų komisijos pranešimas;
c) Rinkimai —
1. Sąjungos pirmininko ir valdybos;
2. Revizijos komisijos;
3. Tarybos;
d) Rezoliucijų ir sveikinimų komisijos pranešimai;
e) Klausimai ir sumanymai;
f) Seimo uždarymas.

Po Seimo uždarymo įvyks Vilties D-jos suvažiavimas.

Primename, kad Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Įstatų 7 str. 2 past. sako:

"Seime sprendžiamą balsą turi iki seimo pareigose buvęs Sąjungos pirmininkas, valdybos, bei tarybos nariai, skyrių pirmininkai ir tam seimui išrinkti skyrių atstovai, renkami po vieną nuo kiekvienos pilnos ir nuo vienos nepilnos dvidešimties skyriaus narių."

Prašome skyrių valdybas vykstantiems atstovams duoti raštu jų išrinkimo atstovais pažymėjimus.

Sąjungos valdyba ragina visus skyrius skaitlingai dalyvauti Sąjungos Seime. Kviečiame dalyvauti ne tik rinktus atstovus, bet ir visus skyrių narius, nes šis Seimas yra dešimtas — todėl jubiliejinis.

Mielam bičiuliui

JONUI VALIUKĖNUI

mirus, jo šeimai ir artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime

Emma ir Bronius Užemiai

A + A

JONUI VALIUKĖNUI

mirus, jo žmoną MARIJĄ, dukrą DELIJĄ ir kitus gimines, užjaučiame ir kartu liūdime

Julius, Irena ir Diana
G e l a ž i a i

A. A.

JONO VALIUKĖNO

netikėtos mirties prislėgtoms jo žmonai MARIJAI ir dukteriai DELIJAI reiškiamo savo užuojautą

B. ir V. Dzenkauskai ir
A. ir A. Kašubai

A + A

JUOZUI KAVALIŪNUI

mirus, Jo broliams ANTANUI ir BRONIUI KAVALIŪNAMS reiškiamo nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime

LTM Čiurlionio Ansamblis

DR. JUSTUI PETKEVIČIUI

mirus, jo šeimai gyvenančiai JAV ir Motinai bei seserims — Lietuvoje, gilią užuojautą reiškia

Algis Gybauskas
su šeima

A. A.

GEDIMINUI EIDUKAIČIUI

žuvus Vietname, velionio seseriai MARIJAI PUŠKORIENEI, šeimai ir artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Pilėnų Tuntas Clevelande